

68. évf., 2014. XII. 4., 37. szám

Jó Pajtás

Bajszai sakkélmények

Mit hoz a Mikulás?

„Ha valami nem sikerül, akkor is újra lehet kezdeni”

A sakk alkalmas a matematika tanítására

Mai címdalunk felvétele a nem régen Bajsán megszervezett 39. sakkturnánkon készült. Jó hangulatban telt a verseny, a bajsai Testvériség-egység iskola diákjai is be-bekukucsáltak kíváncsian. Reméljük, jövőre közülük is jelentkeznek a megmérettetésre, és ti, olvasóink is kedvet kaptok a sakkozáshoz, sőt a sakkversenyhez.

Valóban úgy érezzük, hogy nem (csak) az eredmény a fontos. A sakk esetében ez különösen igaz. Aki sakkozik, az a gondolkodását is erősen fejleszti. S ha már ésszel áldott meg bennünket a természet, akkor törődjünk is vele. A gondolkodásunkat is fejleszteni kell, ugyanúgy, mint az izmainkat. S erre kiváló lehetőséget nyújt a sakk.

Nemrégem cikkeztünk arról, hogy Zentán és Szegeden néhány iskolában választható tantárgyként szerepel ez a játék. Most arról számolunk be, hogy egy budapesti általános iskolában (Lemhényi Dezső Magyar-Angol Két tanítási nyelvű Általános Iskolának hívják) **Öryné Gombás Csilla** a matematikát igen szokatlan módon oktatja.

Szemünkben ez az iskola már csak azért is különleges, mert kétnyelvű: angol és magyar nyelven tanulnak minden tárgyat, ám nem csak emiatt érdemes rá odafigyelni. Az iskola üde színfoltja ugyanis a már 35 éve dolgozó tanárnő, Öryné Gombás Csilla, valamint az általa több mint tíz éve alkalmazott pedagógiai módszer, ami egy igen egyszerű, ám méltán népszerű játékra épül: a sakkra.

– Az én tanítási módszeremben mindig benne volt a sakk. Ennek az az oka, hogy már óvodás koromban megszerettem a játékot. Eredetileg személyiségformálásra használtam, mivel felismertem, hogy ha behozok egy sakkasztalra a tanórára, akkor azok a gyerekek, akik egyébként mozgékonyabbak, esetleg kicsit több gond van velük, hiszen szeretnek szerepelni, nos, ők is leköthetők egy partival – mesélte a Sulinet.hu-nak.

Az újságírók két tanórára is bekukkantottak: mindkettő rendhagyó módon zajlott, a gyerekek logikai és matematikai feladatokat oldottak meg játékosan, sakkbábukkal. A tananyag teljes mértékben megfeleltethető volt egy matematikaóra tudásanyagának, csak mindez

a sakk szabályai mentén, gazdag eszköztárral, sokoldalúan került bemutatásra.

Az elsősök még csak néhány hete kezdték az iskolát, a feladatok elvégzése gördülékenyen folyt, nem volt bizonytalanság a gyerekekben. Éppen ellenkezőleg, a legkisebbek is koncentráltan, ugyanakkor nagyon lelkesen ülték végig az órát. Ha kérdés hangzott el, minden mancs az égbre meredt, hiszen mindenkinek volt egy jó megoldása az adott példára. A tanárnő szerint minden úgy kezdődött, hogy:

– *Mivel nagyon szerettem sakkozni, így behoztam a terembe egy sakkasztalt, és megengedtem, hogy azok a gyerekek, akik befejezték a feladatukat, és nincs szükségük további gyakorlásra, hátramenjenek a kisasztalhoz játszani egy partit. Láttam, hogy mennyire leköti a gyerekeket ez a játék, így elkezdtem feladatokat írni sakkbábukra. Logikai és matematikai feladatok születtek, az eredményeket látva pedig egyre inkább úgy tűnt, van helye a sakknak a tanórán belül is. Rejtvények, búvós négyzet, igaz-hamis-feladatok, a magyar estében szógyűjtés, mondatalkotás – rájöttem, hogy a sakk mindenre alkalmazható.*

A siker nem maradhatott el, hiszen a gyerekek élvezik a színes, játékos órákat, melyekből a testmozgás sem hiányzik. Több olyan feladat is volt, amelyknél a gyerekeknek csoportokba rendeződve, vagy felállva kellett megoldaniuk egy-egy feladatot. A harmadikosok pedig egy nagy „sakklepedőn” babzsák bábukkal játszhattak az óra utolsó részében.

A tanterem is árukkódó volt: mindenütt sakkasztal, kézzel készített figurák, a gyerekek által megrajzolt kártyák láthatók, melyek nemcsak dekorációs célt szolgálnak. A játékok az óra kellékei, olyan eszközök, melyeket egy technika-, vagy a rajzóra keretében készítették el a gyerekek.

Nem meglepő, hogy Öryné Gombás Csilla szoros kapcsolatot ápol a sakkmeisterrel, Polgár Judittal is.

– *A gyerekek megtanulják mindazt, amire az életben is szükségük lesz – vallja a tanárnő.*
– *A sakk a jövőről is szól, hiszen a bábukat újra és újra felrakhatják, hogy elkezdjenek egy újabb csatát, ahogyan az életben is. A sakkal azt tanulják meg, ami a legfontosabb: ha valami nem sikerül, akkor is újra lehet kezdeni.*

Gyurkovics Tibor

Vers a Mikuláshoz

Miki, Miki, Mikulás,
hova bújsz, hova állsz,
mennyi aranyat találsz
a csomagban?

Vár rád a gyerekcsoport,
ide add, oda add
a cukrot, a kosarat,
gyere gyorsan!

Azt hiszed, nem láttalak
a jegenyefák alatt?

Lopódtál egy nagy halom
dióval a válladon!

Bármily csendben lépeget
bakancsod a rét felett,
minden gyerek észrevett
az ablakból tégedet!

Olyan ember vagy te, mint mi,
csak az ég ruhádra hinti
a havat, és ezüst,
csillogó hajad a füst.
Felhőből van a szakállad,
szél tömi meg a pipádat,
rókaprémből van a bundád,
szeretettel gondolunk rád!

Kitesszük az ablakunkba
a csizmát, a cipőt,
mi meg addig elbújunk a
sutban, hogy legyen időd
hozni mindenféle jót,
mazsolát, mogyorót,
s mikulások, gyerekek,
cinkostársak legyenek!

Megcsörren a mogyoró
puttyodban, csuda jó!
Mi már tudjuk, hogy te jössz,
kócnadrágod csupa szósz!
Itt állunk megilletődve,
míg a lábad törölnöd le,
jól tudod te, illik ez

a mikulás-emberhez!
A kezeden alma, keksz,
bezörögsz, bejöhetsz,
tapsolunk, ámulunk,
soha el nem árulunk!
Minden este feldíszíti
csillagfény a homlokod,
olyan ember vagy te, mint mi,
csak pirosabb és nagyobb!

Háromnapos lett a Ricsaj

Már tizenegyedik alkalommal szervezte meg az óbecsei Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör a Ricsaj Népművészeti Találkozót.

– A novemberi találkozó célja, hogy lehetőséget teremtsen az együtteseknek, énekcsoportoknak, szólistáknak a fellépésre, ismerkedésre, szórakozásra. A fesztivál nem verseny jellegű, így a fellépők lámpaláz nélkül mutathatták be néptánc- és népzenei tudásukat társaiknak, a közönségnek. A résztvevők betekintést nyerhettek őseink hagyományaiba, életmódjába, ismerkedhettek kultúránkkal és szórakozhattak a magyar népművészet világának zenéjével, táncokkal – mondta **Cseszák Balázs** néptáncoktató, a rendezvény megálmodója, fő szervezője.

A Ricsaj pénteken ellátogatott a péterrévei óvodába és az iskolába, ahol népzenei koncerteket, népdal- és néptáncoktatást, játszóházat, valamint oktató előadásokat, hangszerbemutatót hallhattak, régi tárgyakat, népviselet-bemutatót láthattak a diákok. Szombaton délután kirakodóvásár nyílt a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör színháztermében. Mindenki megtalálta a számára kedves dolgot. A kézimunkák zöme gyöngyből készült: nyakékek, karcsatok, fülbevalók. Ezeknek volt a legnagyobb keletjük. Szépek voltak a faragott tárgyak, bőrdíszek, ékszerek is. Az egyik sarokban népviseleti ruhákat próbálhattak fel a kíváncsiskodók, s kis időre bárki „néptáncos” lehetett.

Délután két órától már gyönyörködhattünk a fellépők táncában, játékában. Ekkor kezdődött az ünnepség, mert ünnep volt: a néptánc, a népdal, a népi játékok ünnepe.

Bemutakoztak az idei Kóketánc legjobbjai. Az óbecseieken kívül szerepeltek a szabadkaiak, a kanizsaiak, a péterréveiek is. Majd az érdeklődők kézműves foglalkozásokon vehettek részt, amelyeken a fafaragást és a nemezést próbálhatták ki, de készíthettek karkötőt és karcsonyi díszeket is.

Vasárnap délután négy órától az idei Durindó és Gyöngyösbokréta legjobbjai léptek föl. Köszönjük nekik.

Az óbecsei Kiscimbora

Látványos volt a magyarkanizsai Fürtöcskék produkciója

Levegőbe röppentek a szabadkai fiútáncosok

Nagy volt az ékszerek keletje

Aki szeretne nemezelní, először labdát kell készítenie

Adventi készülődés...

A latin eredetű szó – *adventus* – megérkezést, eljövotelt jelent. A Jézus születésére való várakozás a felkészülés, a reménykedés időszaka. Az András napjához legközelebb eső vasárnap és a december 25-e közötti négyhetes időszak a karácsonyra való lelki felkészülés ideje. Az idén november 30-án, épp András napján kezdődött.

Valamikor éjfél harangszó hirdette az advent, valamint az egyházi év kezdetét. Eredete az 5-6. századra nyúlik vissza, ebben az időben az emberek szigorú böjtöt gyakoroltak. Napfelkelte előtt hajnali miséket tartottak, amelyeket „angyali misének”, „aranyos misének” is neveztek. 1611-ben a nagyszombati zsinat advent első vasárnapjától vízkeresztig megtiltotta az esküvőket, zajos mulatságokat. Az adventi koszorú hagyománya ősi időket idéz, kapcsolatban van a téli napforduló szokásaival.

...koszorúval

Bata Blanka, 4. osztály, Kis Ferenc iskola, Oromhegyes

A koszorú első nyomait a néprajzkutatók északon, a Keleti-tenger partvidékén és szigetvilágában találták meg. Fűzfavesszőből koszorút fontak és örökzöldet csavartak köré. Ez a szokás később Európa más vidékein is meghonosodott. A valódi adventi koszorú készítése a 19. században jött divatba. Egy hamburgi lelkész otthonába hatalmas fenyőkoszorút erősített a mennyezetre, melyen 24 gyertya volt, minden adventi napra egy-egy. Később az egyszerűség kedvéért csak négy gyertyát helyeztek el a koszorún. Minden adventi vasárnapon egyel több gyertyát gyújtottak meg. A gyertyákat vörös és aranyzalagokkal, az élet és fény jelképével díszítették.

Az adventi időszak másik jellemzője a karácsonyfa, melyet Jézus születése napjára szokás felállítani és feldíszíteni. Az első gyertyafényes karácsonyfa története állítólag Luther Márton nevéhez fűződik. Amikor

karácsony este kint járt az erdőben, és gyönyörködött a hódisszekkel teleaggatott fenyőfákban, miután az élményt képtelen volt szavakba önteni, egyszerűen bevitte a szobába az egyik fenyőfát, gyertyákkal világította ki, és így ünnepelték, talán először fenyőfával, Krisztus születését.

... karácsonyfával

Fátyol Laudisz Emanuella, 4. osztály, Kis Ferenc iskola, Oromhegyes

Karácsony estéje elképzelhetetlen volna karácsonyfa nélkül. Szép és látványos ünnepi szokás ez, jóllehet a karácsonyfa-állítás nem nyúlik vissza régi időkre. A különböző ünnepek során a fák, örökzöld növények minden népnél nagy szerepet játszottak. A magyar népi hagyományokban a karácsonyi életfa vagy termőág tekinthető a karácsonyfa elődjének. Bibliai eredetű magyarázat szerint ez a fa Jézus családfáját is jelentette. Kapcsolatba hozzák még a bibliai tudás fájával is, hiszen karácsony napja az első emberpár: Ádám és Éva napjára esik.

A karácsonyfa-állítás szokása a 17. században terjedt el. A németek abban a hitben éltek, hogy a téli napforduló idején a gonosz szellemek, a halottak szellemei kiszabadulnak és szabadon csatangolnak a világban. A kísértetektől az emberek csak úgy menekülhetnek meg, ha az élet örökzöldje, a fa alá húzódnak. Az első, történelmileg is megalapozott adat 1605-ből származik. Egy strasbourgi polgár jegyzetei arról árulkodnak, hogy városában akkoriban terjedt el a fenyőfa-állítás. A fákot gyümölcsökkel, papírkivágásokkal, aranyláncokkal és édességekkel díszítették.

Magyarországon csak a múlt század második felében kezdett elterjedni ez a szokás a bécsi udvar ösztönzésére. Először csak a nemesi családoknál – Brunswick Teréz, martonvásári grófnő állított karácsonyfa 1824-ben -, később a módosabb polgároknál is elterjedt. A parasztok körében csak ebben a században, sokaknál csak 1945 után honosodott meg a fenyőfa-állítás. Angliában ma sem szokás fenyőfát állítani, helyette fagyöngyből készült koszorút függesztenek a mennyezetre. A karácsonyfadísz korábban alma, dió, házilag készített sütemények, mézeskalács volt. Az 1880-as években jelent meg az üvegdísz.

A szabadkai J. J. Zmaj iskola 1. c osztályának tanulói idejekorán belekóstoltak az adventi asztaldíszek készítésébe. A múlt héten az osztály a Népkörbe vonult át, ahol Pál Klaudia irányításával dolgoztak. Nagyon ügyesek voltak, igazi remekművek kerültek ki a foglalkozás végére kezeik alól.

GME

Gion Nándor-olvasási verseny

A 2011-es év ősze óta immár ötödik alkalommal került megrendezésre a vajdasági szintű olvasási verseny döntője általános iskolás gyermekek számára. A verseny főszervezője az újvidéki székhelyű Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete.

Tizenkét háromtagú ötödikes és hatodikos, valamint tizenhat háromtagú hetedikos és nyolcadikos diákból álló csapat jelent meg 2014. november 22-én, szombaton a verseny helyszínén, az újvidéki Tesla Nikola Általános Iskolában.

A versenyzők az alábbi településekről érkeztek: Ada, Doroszló, Kúla, Magyarcsernye, Mohol, Nagyikinda, Óbecse, Szenttamás, Székelykeve, Temerin, Topolya, Ürményháza és Zentagunaras.

Minden résztvevőnek három könyvet kellett elolvasnia: két tetszőlegesen választott művet a könyvlistáról és egy kötelező művet. A harmadik könyv Gion-mű volt, vagy a

kárókatónak még nem jöttek vissza című (a kiscsoport tagjainak) vagy a Sortűz egy fekete bivalyért című regény (a nagycsoportba tartozóknak).

A feladatlapok kitöltése által szerzett pontszámok alapján az alábbi csapatok bizonyultak a legjobbaknak.

Eredmények:

5. és 6. osztályosok

I. hely: Bartók Beatrix, Fekete Léna és Bohócki Martina, Temerin (Nemes Ildikó tanárnő tanítványai), **II. hely:** Répási Nikolett, Oroszlámos Tamás és Varnyú Róbert, Óbecse (Józsa Zsuzsanna tanárnő tanítványai), **III. hely:** Kovács Alex, Gonczlik Tímea és Vujmilović Teodóra, Kúla (Kanyó Valéria tanárnő tanítványai).

7. és 8. osztályosok

I. hely: Ambrus Andrea, Jankó Emese és Jankó Ákos, Székelykeve (Binecz Margit ta-

nárnő tanítványai), **II. hely:** Varga Klaudia, Tallós Emma és Markov Konrád, Óbecse (Józsa Zsuzsanna tanárnő tanítványai), **III. hely:** Kiss Zsannett, Vajda Livia és Megyeri Milica, Magyarcsernye (Lőrinc Natália tanárnő tanítványai) és Bíró Barbara, Fehér Evelin és Móric Dávid, Ürményháza (Viola Lujza tanárnő tanítványai).

A verseny szervezői a főszervezőn, Kollár Mária tanárnőn kívül: Viola Lujza, Brindza Ildikó és Dulka Gyöngyi voltak.

Minden tanuló könyvjutalommal tért haza. A díjazott tanulók részt vehetnek az egyhetes Gion Nándor Olvasási Táborban, amelyet az újvidéki Apáczai Diákotthonban július végén szoktak megszervezni.

A következő vajdasági döntőre a jelenlegi tervek szerint 2015 őszén kerül sor. A könyvlista az egyesület honlapján jelenik meg már a tavaszi hónapokban, hogy a diákok idejében beszerezhessék és elolvashassák a könyveket.

Brindza Ildikó

Atanév folyamán a leendő elsősökkel több ízben is találkoznak, sőt foglalkozást is szerveznek a kicsinyek számára az óbecsei Petőfi Sándor iskola tanítói: Molnár Sóti Irén és Palotás Alekszandra. Így próbálják megszerettetni az iskolát a kis óvodásokkal.

Az első műhelymunkát november 21-én tartották meg az iskola dísztermében Tarka őszi falevél címmel. Jelen voltak a tanító néniken kívül a negyedikes diákok, az ovisok és szülei. Szűcs Budai Engelbert, az igazgató is üdvözölte a nagycsoportos óvodásokat, leendő elsősöket, szüleiket.

Játékos ismerkedéssel indult a foglalkozás. Az ügyes negyedikesek minden óvodás keresztnevét beleírták az előre kinyomtatott és kivágott szép, piros alma közepébe, amit utána feltűztek a faliújságra rajzolt fa alatt lévő süni hátára. Ezt követte a bábjáték a plüssjátékokkal:

– Egérke vagyok, sok talalós kérdést tudok. Vajon tudjátok a megoldásokat – hallhattuk az egérkét.

– Varni még senki sem látta, mégis csupa tű a háta. Tüske elől, tüske hátul, kiáll minden oldalából. Mi az?

Mindenki tudta: A süni.

Ezután következett a vele kapcsolatos mese, melyet a kis óvodások nagyon élveztek.

Egy talalós kérdés a sok közül:

„Gyümölcs vagyok, édes vagyok, ha megértem, piros vagyok.

Télen elrejt jól a kamra,

Mi is volnék, ha nem...?” Ha nem is a kamrából, de minden leendő elsős kapott két-két almát, mivel eltalálták, hogy almáról van szó.

Szereted az iskolát?

Lásd, mit tesznek ennek érdekében az óbecsei Petőfi Sándor iskolában!

A tanító néni és az egérke

A Táncolunk kezdetű dalt a kis ovisok együtt énekeltek egérkével:

Hova mész falevél? – Oda, hova visz a szél.

– Honnan jössz falevél? – Fa ágáról hoz a szél.

– Fázol-e falevél? – Hideg bizony ez a szél!

S a táncolásnak, éneklésnek újabb feladatot vetett véget.

Kinyomtatott, sárga levélre rajzolták rá a levél erezetét, melyet aztán az ügyes negyedike-

sek föltűztek a faliújságra. Ezután „vadásztak”, vetélkedtek, s sokat nevettek...

Végül a tanító nénik megvendégelték őket.

– Szeretni az iskolát, csak a jó tanító gyerekei tudják – mondta a minap Potrebic Tózsér Gabriella tanítónő. Ezek a kis nebulók azonban, azt hiszem, máris megszerették.

Koncz Erzsébet

A negyedikesek énekelnek az óvodásoknak

Segédkeznek a másodikosok

Felkerülnek az óvodások nevei a faliújságra

Merénylet Sándor király ellen

Kerek nyolcvan év telt el a marseille-i merénylet óta, amely során megölték N. Karađorđević Sándor (Aleksandar) királyt, a Jugoszláv Királyság megteremtőjét.

I. Sándor a Szerb–Horvát–Szlovén Királyság második uralkodója volt, édesapja, I. Péter (Petar) utódja. Politikájának meghatározó éve 1929. volt, amikor diktatúrát vezetett be. Az ország válságos helyzetére önkényuralommal válaszolt. Beszűntette a politikai pártokat, szétesztelte a parlamentet, felfüggesztette az 1921-ben meghozott Vid-napi alkotmányt és országát átnevezte Jugoszláv Királysággá. Ezzel a névváltoztatással akarta enyhíteni a szerbek, horvátok, szlovének és muszlimok közötti nemzeti, vallási és minden más különbségeket. Jugoszláviát kilenc bánságra osztotta fel, mindegyiknek egy székhelyet nevezett ki. A Dunai Bánság székhelyének Újvidéket jelölte ki, és hamarosan felépült a báni palota is, mely még ma is a város egyik meghatározó épülete. Az új délszláv állam a külpolitikájában eredményesnek bizonyult, de belső ügyeit nem tudta olyan jól rendezni. Tagja volt a kisantantnak, így természetes szövetségese Franciaország volt, amely nemcsak gazdaságilag támogatta a fiatal országot, hanem katonailag is.

Sándor király 1931-ben új, ún. oktrojált alkotmányt adományozott az országnak. Az alkotmány a király hatalmának még szélesebb körű jogokat adott, ezzel még nagyobb ellen-szenvet váltott ki maga ellen.

I. Sándor reformtörekvései sok helyen ellenállásba és nyílt tiltakozásba ütköztek. A közös délszláv állam fő ellenzői a horvát és a macedón szélsőséges nacionalista mozgalmak voltak. A horvát usztasák saját államot akartak. Fontos hadiszállásuk és kiképzőtáboruk egyike a magyarországi Jankapuszta volt. A tábor, amely a jugoszláv határ közvetlen közelében helyezkedett el, 1931 óta működött.

Az „Egyesítő” (Ujedinitelj) király, ahogyan nevezték, külpolitikájában nagy mértékben Franciaországra támaszkodott. Franciabarát beállítottságát minden törekvéssel kimutatta és számos látogatást tett a nyugat-euró-

Rendőrök a király autója körül a merénylet pillanataiban

pai országba. Egyik ilyen látogatás folyamán (amelyről utólag kiderült, hogy egyben az utolsó is volt), a király elleni fenyegetések megvalósultak. 1934. október 9-én Sándor király a híres francia kikötővárosba, Marseille-be érkezett. Az őszi kedden, délután négy óra tájban még minden nyugodt volt. A királyt nagy, ujjongó tömeg üdvözölte.

A nap során már voltak utalások arra, hogy valami készülődik, Sándor azonban nem akarta elhalasztani a megjelenését a francia nyilvánosság előtt, és vállalta a kockázatot. A francia külügyminiszter, Louis Barthou és Georges tábornok, a Legfelsőbb Haditanács tagjának társaságában autóval ment végig Marseille főutcáján, a Rue Canebière-en, amikor a tömegből megtámadták. Négy-öt lövés taláta el a jugoszláv államfőt. A merénylő Vlado Černozemski, a macedón VMRO (Belső Macedón Forradalmi Szervezet) militarista alakulat tagja volt. Ezt bizonyítja az is, hogy a merénylő karján tetovált jelet találtak: koszorúval övezett halálfejet, alatta keresztbe fektetett csontokkal, „Szabadság vagy halál” felirattal, és négy

betűvel, V. M. R. O. A szervezetet még az 1870-es években megalapították, és Bulgáriára támaszkodva várta a macedón felszabadulást. Mint később kiderült, a merénylet szervezéséhez köze volt a horvát usztasáknak is.

A támadáskor a francia külügyminiszter is halálos találat érte, és Georges tábornok is súlyosan megsebesült, ő azonban túlélte. A gyilkos nem érte túl a merényletet, a helyszínen meglincselték, előbb a francia rendőrség, majd a felbőszült tömeg könyörtelen kezeibe került. Szemtanúk szerint a haldokló király utolsó szavai ezek voltak: „Vigyázzatok Jugoszláviára”, vagy egy kibővített változat szerint, „Vigyázzatok Jugoszláviára és a francia barátságára.”

A merénylet körülményeit tekintve még így, 80 év elteltével is sok nyitott kérdés maradt, például, hogy ki állt pontosan a merénylet mögött, illetve kinek milyen iditéka volt. Az sem tisztázott, hogy a francia külügyminiszter is a merénylet célpontja volt-e, vagy Barthou csak véletlen áldozat lett.

Gyarmati Balázs történész

I. Sándor jugoszláv király és Louis Barthou francia külügyminiszter közvetlenül a merénylet előtt

Így számolt be a korabeli sajtó a marseille-i merényletről

Évfordulók nyomán

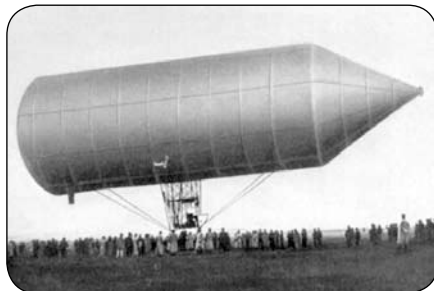
1927. december 5. – Megszületett **Toma András**, a II. világháború utáni utolsó magyar hadifogoly, aki 53 évig volt fogságban. 1944-ben besorozták az I. magyar hadseregbe, amellyel a Felvidéken átvonulva Auschwitz és Krakkó környékére ment. Itt esett hadifogságba 1945. január 11-én. Mivel a Szovjetunióban hadifogolytáborból kórházba, pszichiátriai intézetbe utalt embereket törölték a hadifoglyok névsorából, Toma András kikerült a magyar hatóságok látóköréből. Hosszas kutatást követően hozták haza 2000. augusztus 11-én. Egy cseh nyelvész jelzése alapján, hosszas kutatómunkát követően, orvosok, újságírók, egy kárpátjai magyar rendőr és közel száz ember segítségével találták rá a kotyelnycsi elmeógyógyintézetben, ahol Tamás András (Андраш Тамаш) néven tartották nyilván. Dr. Veér András utazott ki megvizsgálni, és megállapította, hogy Toma minden kétséget kizáróan magyar. Hazatérése után a honvédelmi miniszter előléptette tartalékos főtörzsőrmesterré, és – mivel szolgálati viszonya folyamatos volt – kifizették elmaradt illetményét. A volt katonára családját DNS-vizsgálat során találták meg. A 74 éves férfit féltestvére, Anna vette magához és ápolta haláláig. Toma András hazatérése híre bejárta a világot: 137 országban tudósítottak róla, a megbecsülés és a szeretet jegyében beszéltek az „utolsó hadifogolyként” ismertté vált emberről, aki ötvenhárom év után térhetett haza Oroszországból. 2004. március 30-án halt meg Nyíregyházán.

270. december 6. – **Szent Miklós** napja. Patarában született 245-ben gazdag család gyermekeként. A városban nagy járvány tört ki, így kisgyermekként árvaságra jutott. Szüleitől hatalmas vagyont örökölt, amelyel kolostorba vonult érsek nagybátyjához. Tanulmányai befejezése után a papi hivatást választotta, életét a tanításnak szentelte. Messze földön híres volt az emberek iránti szeretetéről és segítőkészségéről. A legenda szerint élt egy teljesen elszegényedett ember a kolostor szomszédságában, akinek

volt három férjhez előtt álló leánya. Miklós püspök éppen akkor ért a nyitott ablakhoz, amikor a lányok azon vitatkoztak, melyiküket adják el rabszolgának, hogy a családon segítsen, és a másik férjhez tudjon menni. Egy marék aranyat keszkenőbe kötött és bedobta az ablakon. Azt hitték a lányok, hogy csoda történt. Ugyanebben az időben egy év múlva megint bedobott az ablakon egy keszkenő aranyat a második lánynak. Ekkor lépteket hallottak az ablak alól. Amikor kirohantak, egy piros ruhás öregembert láttak

elsietni. A harmadik évben ezen a napon nagyon hideg volt, zárva volt az ablak. Miklós püspök felmászott a sziklafal mellé épült ház tetejére, és bedobta az aranyat a tűzhely kéményén. A legkisebb lány éppen a harisnyáját szárította a tűzhelynél, amelybe az arany pont beleesett. Mivel télen történtek a csodák, az ismeretlen jótévőt a Téliapónak hitték, aki ilyenkor jön le ajándékaival a hóborította Taurus-hegyről. Végül a harmadik évben kitudódott a titok, mivel az arany között egy kereskedő felismerte azt a darabot, amelyet ő ajándékozott Miklós püspöknek, valamint az ajándékozások mindig december 5-én, a névnapját megelőző este történtek. Az 1950-es évek óta a gyerekek a Lappföldön található Napapiiriben egyre többször találkozhattak a Mikulással. 1985-től látogatása rendszeressé vált, végül Napapiirit Mikulás-faluvá nevezték ki.

1850. december 7. – Keszthelyen megszületett **Schwarz Dávid**, a merev szerkezetű, könnyűfémű készült, kormányoz-

ható léghajó feltalálója. Találmányát halála után az özvegyétől vásárolta meg Zeppelin gróf, aki e léghajók révén vált világszerte ismertté.

1943. december 8. – Megszületett **Jim Morrison** rockzenész, a legendás Doors együttes alapítója. A floridai Melbourne-ben, az USA-ban született. Morrison szövegei a férfiaságról, a halálról és az elmúlásról szóltak, és kifejezték a művész zaklatott lelki világát. Legismertebb dala a Light my fire, amelyet rengetegen feldolgoztak, további ismertebb alkotásai: Waiting for the Sun, L. A. Women. Élete nagy részét alkohol és kábítószer hatása alatt töltötte, halálának okaként szívszélhűdést állapítottak meg.

1906. december 9. – Megszületett **Grace Murray Hopper** matematikus, az első informatikus nő, a számítógépes hiba, a bug névadója. Az amerikai haditengerészet admirálisa, matematikus és oktató, az első informatikusnő, aki a COBOL programnyelv, azaz az első felhasználóbarát szoftver egyik feltalálója. A második világháború után Hopper a Harvardon állomásozott, ahol az IBM-Harvard Mark 1, az első nagyszabású számítógépes rendszer fejlesztésén dolgozott. Egy számítógép leállását követően találta meg az első komputer bug-ot. A Harvard Egyetem egyik számítógépében felfedezett egy, a relék által agyoncsapott bogarat. Az eseményt rögzítette az üzemeltetési naplóba és beragasztotta a rovar. Ez az első bug – még mindig múzeumban őrzik. Azóta nevezik a hibaelhárítást debugging-nak, azaz bogártalanításnak.

A kenyai nagy ötös

Amíg nálunk téli álmára készül a természet, a világ másik felén ébrednek. És mi újság „középen”?

Afrika egyik legendás része, Kenya csábító állatvilága miatt régóta közkedvelt úti cél. Látni oroszlánt, leopárdot, vagy ele-

fántot, életre szóló élményt jelent. A szavannákon zsiráfok, gepárdok, bivalyok, elefántok és oroszlánok élnek.

A kenyai szafari nagyszerű kaland. Terepjáróban ülve, a fekete bőrű kíséroronk segítségével a legvadabb tájakat is felfedezhetjük. Szerencsés esetben a Nagy Ötöst is láthatjuk. Ez az elnevezés Kenya öt legveszélyesebb állatfajára vonatkozik: az oroszlán, leopárd, orrszarvú, bivaly és az elefánt. Az ott élő állatfajok védettek. Mégis a szűnni nem akaró orrvadászat miatt ezek az állatok egyre közelebb sodródnak a kihaláshoz. A kelet-afrikai államban az elmúlt húsz évben riasztó mértékben csökkent az elefántok száma. A Tsavo Nemzeti Parkban 12 572 elefántot tartanak nyilván, a nemzeti park 46 400 négyzetkilométeren helyezkedik el, vagyis kb. fele akkora, mint Szerbia vagy Magyarország.

Ki volt Teleki Sámuel?

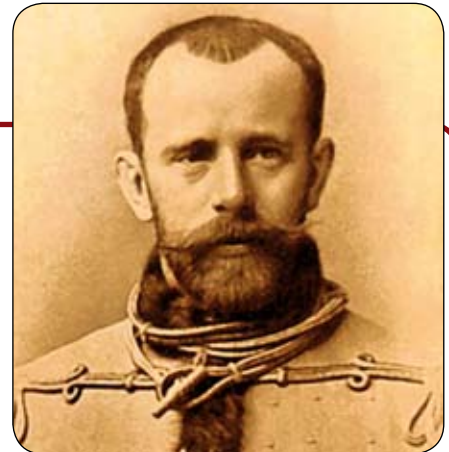
Ő volt a leghíresebb magyar Afrika-kutató. Nevét nemcsak a magyar tudományos világ őrzi, de néhány általa először leírt növény, sőt egy vulkán is. Barátsággal közeledett a helyiekhez, s ők ezt viszonozták, sőt néhol esőcsináló varázslónak tartották.

A kutató tekintélyes és gazdag erdélyi nemesi családban született 1845-ben, családja számos kutatót adott az országnak. Sámuelnek köszönhetően eltűnt Afrika „fehér foltjainak” jelentős része. Megdőlt az a nézet is, hogy a vulkáni tevékenységet a tengervíz behatolása okozza a forró magmába, hiszen a Teleki-vulkán a kontinens szárazföldi területén található. A kutató útja bebizonyította, hogy nem létezik az úgynevezett Hold-hegység, amelyet a nagy tavak

és Abesszínia között feltételeztek abban a korban. Hetvennyolc növény-, három kaméleon- és pókfajt fedeztek fel, köztük két növényfaj Teleki nevét viseli: Senecio telekii, Lobelia telekii. Számtalan tárgyi emléket hozott haza Afrikából, ebből 338 a Néprajzi Múzeum gyűjteményét gazdagítja. Az első néprajzi feldolgozások is ekkor születtek a burkunedzsi, resiat, szuk, turkana törzsről.

1887 októberében ért el a Kenya-heghez, amelyet Teleki megmászott, és 4680 méterre ért a hóhatárt. A feljegyzések szerint Teleki kőzetmintákat gyűjtött, és bebizonyította, hogy a hegy vulkáni eredetű.

A Baringo-tótól az ismeretlen területek felé, északnak fordult, és a turkana nép földjén találta meg a Nagira Mwaiten tavat,

A tetre kész Teleki Kenyában

amelyet Rudolf-tónak (ma Turkana-tó) nevezett el. Az innen csupán öt kilométerre található vulkán ma Teleki nevét őrzi. Az expedíció tovább folytatta útját és felfedezte a szintén sós vizű tavat, amelyet Rudolf feleségéről Stefánia-tónak (ma Chew Bahir-tó) kereszteltek.

Senecio telekii – az egyik növény, mely Telekiről kapta a nevét

Tudod-e?

A Kenya-hegy Kenya legmagasabb, Afrika második legmagasabb hegye a Kilimandzsáró után. Legmagasabb csúcsai a Batian (5199 méter), Nelion (5188 méter) és a Lenana (4985 méter). A hegy egy egyedülálló kialudt vulkán, amely 2,6–3,1 millió évvel ezelőtt tört ki utoljára.

Pottó

A lajhármakifélék családjába tartozó satnyaujú makik vagy pottók nemének egyetlen faja a pottó. A pottó nagy földrajzi elterjedése nem régóta ismeretes. Jelenleg öt alfaját ismerik, ezek közül négy Afrika nyugati, egy a keleti részén él.

Törpe erszényesmókus vagy cukormókus

A törpe erszényesmókus Tasmaniától és a szomszédos szigetektől kezdve Észak- és Kelet-Ausztrália erdein keresztül északon Pápua Új-Guineáig található meg. Ausztrália egyik leggyakoribb emlősállata. A repülőhártyája a csuklótól a hátsó láb ujjizületéig húzódik, ez teszi számára lehetővé a siklást. A nagy, kidülledő szemével jól lát éjszaka.

Koronás tirannusz

A koronás tirannusz Bolívia, Brazília, Kolumbia, Ecuador, Francia Guyana, Guyana, Peru, Suriname és Venezuela területén honos. A természetes élőhelye szubtrópusi és trópusi esőerdők, mangroveerdők és mocsári erdők. Valóságos koronát visel a fején, keresztben álló, magas és széles legyező alakú bóbitát, mely acélkék hegyű piros tollakból áll.

Nyestkutya

A nyestkutya eredeti hazája Szibéria, Mandzsúria és Japán tundrái és erdejei. Nagy szaporasága miatt több évtizede terjed nyugat felé, már megjelent Európában is. Felbuklására elsősorban tavak, patakok közelében számíthatunk. Jelentős állománya él a Duna-deltában. Bundája barnásszürke, lábai, valamint a feje a szájszeglettől a fülig sötétkék. Pofáján mosómedveszerű álarcot visel. Főleg éjszakai állat, nappal ritkán találkozhatunk vele. A nyestkutya nem tudnak fára mászni, de nagyon ügyesen mozognak a legsűrűbb bozótban is, a rejtőzködésnek pedig valóságos mesterei. Zsákmányát jórészt orra segítségével kutatja fel. Mindenevő.

Bóbitás szarvas

A faj elterjedési területébe beletartozik Kína déli része, valamint Mianmar északi területei. Hegyvidéki erdők lakója. A sűrű, dús aljnövényzetű erdőket kedveli. Az egyedek egymással kutyaugatáshoz hasonló hangokkal tartják a kapcsolatot.

Repülőmaki

A Fülöp-szigetek esőerdeiben él. Az állat színezete révén tökéletesen alkalmazkodik a környezetéhez: a fatörzsekhez és az ágakhoz. A repülőhártya, az állat végtagjait köti össze egymással, és kiterjesztett állapotban akár 120 centiméter átmérőjű is lehet. A repülőhártya a farkat és a nyakat is beburkolja, így az állat nagy távolságokat is képes megtenni

vitorlázórepüléssel. Erős karmaival jól tud kapaszkodni a fatörzsek és az ágakon. Látása nagyon fejlett. Éjszaka aktív és magányos faló. Tápláléka levelek, virágok és gyümölcsök. A repülőmaki akár 20 évig él.

Déli delfin vagy déli felemásdelfin

A déli delfin könnyen azonosítható a tengeren. Az egyetlen hátúszó nélküli, feltűnően fekete-fehér mintázatú delfin a déli féltekén. Amikor azonban gyorsan úszik, távolról összekeverhető a pingvinekkel, lassan úszva hasonlít a fókára.

Zsiráfnyakú gazella vagy gerenuk

A gerenuk elnevezés a szomáli nyelvűből származik, és „hosszú nyakú antilopot” jelent. Kelet-Afrika északi részének száraz és félszáraz bozótosainak, tövises bokrokkal benőtt területeinek lakója legfeljebb 1200 méteres tengerszint feletti magasságig.

RÜGYFAKADÁS

Az én kavicsom

Rosszkedvűen jöttem haza az iskolából. Utálom, ha piszkálnak, vagy lenéznek, de ez majdnem mindennap így van. Sűrűn egyedül érzem magam. Aznap, mikor hazaértem, letettem a táskámat a szoba sarkába, és a fotelbe ültem. Semmihez sem volt kedvem. Pár perc kedvetlenség után az ágy alá másztam, és kihúztam a kisautókkal teli dobozt. Csak a kedvencemet vettem elő. Szép barna, nincs teteje, és sugárzik belőle a büszkeség. Erős és gyors járgány.

A kezembe vettem, bánatosan néztem rá, de ő még mindig magabiztosan nézett felém.

– Legalább te nem piszkálsz engem – mondtam halkán, olyan halkán, hogy gondolatnak is lehetne nevezni.

Elkezdtem gurigázni a szoba körül. Száguldott, mint a szél. Már majdnem öt perce, de ő még mindig erővel teli. Egy cseppet sincs kétségbeesve. Ez kettőnk között a különbség. Benne van önbizalom, bennem meg nincs. Ezen egy kicsit eltűnődtem. Talán ez bennem a hiba. Az, hogy nem harcolok magamért. Abbahagytam a gurigázást, visszatarttam a dobozba, és kimentem a szobából.

Úgy gondoltam, másnap az iskolában megpróbálok kiállni magamért, és nem fogom hagyni, hogy állandóan piszkáljanak.

Hipik Tibor, 7. osztály, József Attila iskola, Újvidék

„Anyám könnyű álmot ígér”

Az én anyukám nekem a legjobb, legszebb és legokosabb, de gondolom, mindenki ugyanúgy gondolkodik a saját édesanyjáról.

Mi hárman, a nővérem, anya és én olyanok vagyunk, mint a barátnők. Mindig mindenben számíthatunk egymásra. Anya volt az, aki születésemtől a gondomat viselte, ő tanított járni és beszélni, ápolt, és aggódva virrasztott, amikor beteg voltam. A legemlékezetesebb számomra, amikor biciklizni tanított engem. Júniusban már nagyon meleg volt, szikrázóan süttött a nap az udvarunkban, a mogyorófák már mind felöltötték gyönyörű, zöld, nyári levélruháikat. A málnabokrokon piroslottak az incsiklandó termések, a kert telis-tele volt színpompás, illatos virágokkal. A napsugarak visszaverődtek új, rózsaszín, kis biciklimről, amely magányosan egyedül állt a kertben. Nagyon szerettem volna már felülni rá, de nem tudtam, hogyan is kezdjem el ezt a bonyolultnak tűnő folyamatot. Anya kézen fogott, és odavezetett a járgányhoz. Felültem rá, ő pedig fogott hátulról. Elkezdtem tekerni, és közben magyarázta, hogy az egyensúlyra nagyon oda kell figyelnem. Folyamatosan biztatott, és szólt, hogy el fog engedni. Párat tekertem, majd úgy éreztem, hogy elveszítem az egyensúlyomat, és eldőnök. Ekkor leraktam a lábamat, majd amikor újra összeszedtem a bátorságomat, megint elkezdtem tekerni. Anya csak biztatott. Egyre hosszabb távot sikerült megtennem, és mire beesteledett, sikerült elsajátítanom a biciklizés fortélyát. Ez csodálatos érzés volt. Anyukám nagyon büszke volt rám.

Este elégedetten és boldogan bújtam ágyba. Szerettem volna kihagyni az éjszakát, hogy mihamarabb reggel legyen, és a vasparipámra pattan hassak.

Kovács Virág, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Ha én polgármester volnék...

Ha én polgármester volnék, megváltozna minden.

A világ szorgosabb és szebb volna. A gyerekek kevesebb házi feladatot kapnának, és a szüleiket jobban tisztelnék, mint most. Az emberek kedvesebbek és megértőbbek lennének. A szegényeknek és a hajléktalanoknak adnék pénzt, házat, munkát. Az embereknek esélyt arra, hogy megélessék a világot más szemszögből. Többen elköltöznek a rossz élet miatt.

Ez lenne a világ, ha én lennék a polgármester...

Duránti Rita, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Önéletrajz

Ha nem lennék idő szűkében, születésemtől kezdve életem minden lényeges pillanatát precízen megfogalmazva, részletesen leírnám. Mivel hajlamos vagyok túlzásokba esni, valószínűleg már ez a tizenhárom év is irgalmatlan vastagságú könyvet eredményezne. Ám amiért már most túlbonyolítottam a dolgot, éppen csak a lényegre térek ki.

2001. február 14-én láttam meg a napvilágot, Valentin-napon, a szerelem ünnepe. Viszont az ünneppel ellentétben én kicsit sem vagyok érzelmesnek nevezhető, úgyhogy a szerelemmel, szeretettel vagy ilyesmivel kapcsolatos tapasztalataimat kihagynám – részben azért is, mert az már a magánélet része, aminek a magamban tartásához jogom van. Igen, utána néztem.

Általános iskolai tanulmányaimat előbb kezdtem, ezért az osztály legfiatalabb tanulója címet viselhetem, de annál inkább igyekszem kihozni magamból a legtöbbet a jó eredményért.

A szerénység nem érényem, viszont sok másban jó vagyok. Rajongok a művészetekért, például az irodalomért. A szinte már zavaró megfogalmazásom több tucat elolvasott könyvnek köszönhető, mint ahogy bonyolult szókincsem is. Szenvedélyem a rajzolás, és míg egyesek a kábítószer – én a hegedülés függője vagyok.

A sokféle irányuló érdeklődésem választás esetén döntésképtelen helyzet elé állít. A jövő horizontján rengeteg ígéretesnek tűnő pont ragyog, az pedig el fog válni, hogy melyiket a legérdemesebb választani. Viszont amíg ez nem következik be, az önéletrajzom folytatása várat magára.

Varga Klaudia, 8. osztály, Samu Mihály iskola, Óbecse

Ezek a lányok

A lányok szeretnek sokat beszélni, ezért nem nagyon tudnak titkot tartani, de azért akadnak kivételek.

Csinosak, divatosan öltöznek. Szeretik a tükör előtt fésülni a hajukat és sokáig el tudnak arról beszélni, hogy ki milyen új ruhát, cipőt kapott.

Segítőkések. Szívesen segítenek bármiben, ha mi, fiúk is kedvesek vagyunk hozzájuk.

Komáromi Balázs Levente, 6. osztály, Sever Đurkic iskola, Óbecse

**Mina Lazović,
Nikola Đurković
iskola,
Bácsfeketehegy**

Ezek a fiúk...

Az udvaron csak verekednek,
Így hívják fel magukra a figyelmet.
Ezek a fiúk borzalmasak,
Egyáltalán nem szorgalmasak.

Édes és aranyos fiúk is léteznek,
De ha tanulni kell, „szétesnek”.
Van fiú barátom,
Mindig nevetek ostobaságain.

Kevés fiú van, ki csendes,
Aki némán ül, mint kosárban a szennyes.
Ezek a fiúk borzalmasak,
Egyáltalán nem szorgalmasak.

**Beretka Karina, 6. osztály,
Sever Đurkic iskola, Óbecse**

A régi iskola

Sokat hallottam már szüleimtől, nagyszüleimtől a régi iskolai szokásokról és szabályokról, amelyek a maitól nagyon sokban eltérnek.

Az 1940–50-es években tanyasi iskolák is voltak, mivel a tanyán élő gyerekeknek nehéz és időigényes volt eljutni onnan egy faluba vagy városba. Sokszor több generáció járt egy osztályba így előfordult, hogy negyven diák is volt az órán, lányok és fiúk külön osztályba jártak.

Nagyobb fegyelem és szigor volt, a diákok jobban tisztelték a tanárt, és az órát hátratett kézzel hallgatták, amíg a tanár nem adott feladatot. A tanár a rosszalkodó gyerekeket sarokba állította, vagy kukoricára terdeltetten, esetleg ki is küldte őket az óráról.

Az 1970–80-as években kötelező volt a kék munkaköpeny. Az a diák, aki elfelejtette magával vinni, annak haza kellett menni érte. Az osztályterembe csak szobapapucsban lehetett bemenni, amit a diákok csak „pacsni”-nak hívtak.

Az első osztályosokat pionirokká avatták, és egy piros, úgynevezett pionír kendőt kaptak, amelyet minden iskolai ünnepségen hordaniuk kellett, ehhez fehér inget és kék vagy fekete nadrágot, a lányoknak szoknyát kellett viselniük.

Ha tehetném, rövid időre visszamennék a múltba, hogy átélhessem ezeket az iskolai napokat.

Huszár Teodor, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

**Nikolics Blanka, 5. osztály,
J. J. Zmaj iskola,
Szabadka**

RÜGYFAKADÁS

Miklós a nádasban

Miklós a rengeteg nádasban lelt búvóhelyet. Olyan sűrű, átláthatatlan volt a növényzet, hogy még a nagy termetű bujdosót is észrevétlenné tette. A félelmetes mocsár közepén kicsi, kerek erdő található, melynek fái a felhőig nyúlnak. Ott számtalan madár és mókus él. Pirkadatkor gyönyörű madárének hallatszik a sűrűből. Miklós bátor, erős és magas ember, mint a legmagasabb hegy a világon.

Ő jámbor, nagylelkű ember hírében állott, de mikor kihozták a békétúrésből, veszélyesebb lett a hétfejű sárkánynál. Végtelenül el volt keseredve, mert dühében olyat tett, ami megbocsáthatatlan, és súlyos következményekkel jár. Éjszakánként egy vén fűzfa törzsében véli felfedezni imádott édesanyja alakját. Lázasan ölegette, csókolgatta. Mikor a távolból felhangzott a déli harangszó, lóháton érkezett meg a család hű szolgája, Bence.

– Hűséges jó szolgám, hogy kerülsz te ide? – kiáltott fel nagy meglepetten Miklós.

– Édes jó anyád küldött étellel-itallal – válaszolt Bence.

– Falatozzunk gyorsan, mert mardos az éhség!

– Édesanyád levelet is küldött.

Egy levelet nyújtott át Miklósnak, melyen ez állt:

„Szeretett fiam!

Emészt a bánat, mert nem álltam pártodra, esedezve kérek, térj vissza otthonodba!

Szerető anyád”

Könnyek közt olvasta anyja sorait, majd fájdalomtól sajgó szívvel azt üzentte vissza, hogy most nem mehet, de fog még róla hallani, és büszke lesz a fiára. Bence fájdalmas búcsút vett Miklóstól, felült az almaszerű lovára, és búskomoran elhagyta az énekes madaraktól zengő nádast.

Miklós anyjáról hallva nyugodtan aludt el a szomorúfűz árnyékában.

Francia Fábrián, 6. osztály, Kis Ferenc iskola, Szilágyi

Képzelt riport

Jó napot kívánok, Obrád Antónia vagyok, a Jó Pajtás riportere.

Itt áll mellettem Nagy Lajos riportalan, kinek hatalmas, nagy farmja van tele állatokkal.

– Mondja, mióta foglalkozik állattenyésztéssel?

– Körülbelül húsz éve, mióta a szüleim meghaltak.

– Mi változott a szülei halála óta ezen a nagy területen?

– Sok minden változott, például manapság már nincs sok fa. Sőt, régen két munkás dolgozott itt, de ma már 10 vagy akár több is dolgozik.

– Mondja Lajos bácsi, milyen állatok élnek itt?

– Vannak tehének, lovak, tyúk, malacok, sőt még szamár is van.

– Hát az biztos, hogy sok állata van, de tud-e mondani egy számot?

– Nem akarok túlozni, de csaknem 100 vagy még több is.

– Szép kis szám, mondhatom. Én úgy hallottam, hogy nemrég kapott díjat is ezért a rendezett farmért. Milyen érzés volt ez?

– Egy nap két ember jött, és szép állatmintás díjat adott át. Utána lefényképezett, és azt mondta, hogy közli a képet a Jó Pajtás. Az az érzés valami csodálatos volt, és magamban azt mondtam, megérte a sok fáradsámat.

– Gratulálok.

– Köszönöm.

– Köszönöm a riportot, viszlát.

– Hálás vagyok, hogy eljött.

Így hát Lajos bácsi sokat dolgozott, de a díj sokat felejtetett, és mai napig is szorgalmasan végzi a dolgát.

Obrád Antónia, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

RÜGYFAKADÁS

A falu múltja (saját mese)

Egyszer volt, hol nem volt, a Maszat-hegyen túl, s Pepita-réten innen, folyt egy hatalmas kristálytisza vízű folyó. Ennek a folyónak a közepén egy mesés sziget állt. Azon egy hatalmas, terebélyes lombú tölgyfa magaslott. Ez nem egy közönséges tölgyfa volt, ugyanis ebben a fában az erdő tündérei laktak. A folyó közelében volt egy falu. Ebben a faluban csak a béke, a jóság és a szeretet honolt. Ám ez nem volt mindig így. Réges-régen a folyami szigeten gonosz boszorkányok laktak. Nem voltak ők nagyok, csupán akkorák, mint egy légy, de óriási hatalommal bírtak. A hatalmuk alatt álló embereknek rosszindulatot, kegyetlenséget és álnokságot okoztak. Voltak olyan emberek, akiknek sikerült megmenekülni a gonoszok hatalma elől, de ők sem voltak boldogok, mert barátaik, családtagjaik nem voltak velük. Már-már mindenki gonosszá vált a faluban, amikor megjelent három jótündér: Béke Bella, Szeretet Szilvia és Jóság Júlia. Nem volt elég varázserejük ahhoz, hogy ezeket a gonosz boszorkányokat legyőzzék, de egy vándorcsoport segített nekik. Ők már találkoztak a gonosztevőkkel, akiket Sötéteknek neveztek. A három tündér széleseben repült a vándorcsoporthoz.

– A Sötétek ellepték a falut – mondta Béke Bella.

Szeretet Szilvia folytatta:

– Meg kell menteni a falusiakat!

Jóság Júlia fejezte be:

– Van egy ötletem! Bella, te szólj a giliszta hadseregnek! Szilvia, te értesítsd a manókat, és a zenekar játssza a szeretet dallamát! Én pedig a többiekkel itt maradok, és jóságszöveget szövünk a Sötétek elfogására!

A giliszta szöveg lajtorjának a termőföldet, hogy azon szép virágok nyílnak. A manók zenekara vidám zenét játszott, Júliának pedig szöttek a szín pompás jóságszöveget. Varázspórt szórtak a falura, amely a békeséget segítette elő. A Sötéteket sikerült legyőzni. Az emberek hálából a tündéreknek ajándékozták a szigetet. Így történt, hogy a faluban ezentúl mindig a jóság honolt. Ennek a győzelemnek mindenki örült, és egy óriási mulatságot csaptak, én is ott voltam, és jót mulattam. Aki nem hiszi, járjon utána!

Cseri Zsófia, 5. osztály, Samu Mihály iskola, Péterréve

Tréfás mese

Volt egyszer egy néma ember, aki olyan hangosan tudott énekelni, hogy belezengett az egész ország.

Ennek az embernek volt egy kopasz fia. A fiának három napig tartott, míg befönték a haját. Egy nap a fiú eldöntötte, hogy szerencsét próbál. Ahogy ment mendegélt, beért egy sűrű erdőbe, ahol egy fa sem volt. Az erdő közepén találkozott egy vén, vak öregemberrel, aki a kiszáradt kút peremén kukucskált a kútba. Kérde tőle a fiú:

– Mit csinál?

Erre a vak öreg azt feleli:

– Nagyon szomjas vagyok, hálás lennék, ha a lyukas vödörrel felhúzna nekem egy hordónyi vizet.

A fiú leeresztette a lyukas vödört a kiszáradt kútba, és húzott fel az öregnek vizet. Az öreg nagyon hálás volt. Adott neki egy kulcsot, amely egy ajtó nélküli kastélyt nyitott. Egy királylány volt oda bezárva, akit ki kellett szabadítani. Ment tovább a fiú, és találkozott egy fogatlan lóval. A ló megkérte, hogy adjon neki a kiszáradt legelőről finom szénge fűvet. A fiú megetette a lovat, és még zabot is adott neki, hogy jóízűen elropogtassa. A ló elvitte a fiút a kastélyhoz. Ahogy odaérték, észrevették, hogy sem ajtó, sem ablak nincs a kastélyon, a fiú próbált bejutni, de nem sikerült neki. Ekkor az ablakból a királylány ledobott egy hosszú létrafok nélküli létrát. A fiú felmászott, azután a létra eldőlt. A kopasz fiú leeresztette hosszú befönt haját, ezen a királylány leereszkedett.

Hazamentek, és nagy lakodalmat csaptak, amelyen a fiú néma apja énekelt, a vak öreg vezette a táncot, és a fogatlan ló ette meg a lakodalmi fánkot. Még ma is táncolnak és mulatoznak, ha meg nem haltak.

Holpert Ákos, 5. osztály, Testvériség-egység iskola, Nemesmilitics

Kedves Pajtások!

Az állatok nyelvével, pontosabban annak megértésével foglalkoztak a **szabadkai Đuro Salaj** iskola negyedikesei: Brindza Kocsis Erik és Brindza Kocsis Richárd. Ezt a témát különösen a fiúk kedvelik, és időről időre visszaköszön a Rügyfakadás oldalain. Igaz, vannak sokkal inkább „visszajáró” témák, szinte nincs diák, aki úgy kerülne ki az általános iskola padjaiból, hogy ne irt volna önéletrajzot, ne írta volna meg első napjait az iskolában, vagy azt, milyen érzés ötödikesnek lenni, milyen az első szerelem... Ez persze korántsem baj, csupán megállapítás.

Még egy levél érkezett a szabadkai Salaj iskolából, a nyolcadikosok önéletrajzukat vetették papírra, valamint Hemingway: *Az öreg halász és a tenger* című regényével foglalkoztak: Bleszity Evelin, Ikánovity Krisztina, Stanojević Dajana, és riportot küldött Szabó Tímea (7. osztály). Ugyancsak **Szabadkáról, a Zmaj iskola** 4. c osztályából érkezett küldemény, benne *Ihász Lilla* és *Kovács Laura* kedves, ötletes meséjével, melyet a macska egérlakodalmába megy témájára írtak. Az **adai Cseh Károly iskola törökfalui tagozatából** Solymosi Viktória és Molnár Emese küldött fogalmazást, és az 5. osztály közös dolgozatát is csatolták a küldeményhez. Az adai Cseh Károly iskolából, és a **zentagunarasi Október 18.** iskolából is megkésve vettük kézhez a Család témájára kiírt pályázatunkra érkező küldeményt, a postai bélyegzőn is látszik, hogy a határidő napján postázták, így sajnos nem versengethet díjakért, de a Rügyfakadásban még helyet kaphat.

Szorgalmasak voltatok, köszönjük a munkákat ezúttal is!

Nagy Magdolna

„Már néha gondolok a szerelemre...”

Féltve őrzött titkom ő,
Lopva lesem, nézem őt,
Ügyes, bátor, humoros.
Titkon kacsint, jaj de kínos!

Mit tegyek most?
Csak irulok-pirulok.
Elfutnék sebesen,
De nem tudok.

Furcsa ez az érzés,
Mintha nem is én lennék.
Szerelem ez, vagy valami más?
Valós ő, vagy egy látomás?

Sebők Anna, 6. osztály,
Jovan Mikić iskola, Szabadka

Kovács Máté, 2. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics

Mikulás bácsi csizmája

A hófehér, szikrázó országúton, ami az eget összeköti a földdel, s ami fölött úgy szálldosnak a csillagok, mint a falevelek, egy nagyon öreg, jóságos bácsi haladt lefelé. Az út szélén álldogáló, hólepte fák összesúgtak mögötte:

– Viszi már a jó öreg Mikulás a sok ajándékot!

Mert bizony ő volt az, a jó gyerekek öreg barátja, aki akkorákat lépdel csizmaiban, hogy egyetlen éjszaka bejárja a világ összes városait és falvait. S akinek puttyonyából sohasem fogy ki az édesség, jut abból minden jó gyerek cipőjébe.

Most is alig lépett hármat-négyet, már lent volt a földön, és körül nézett, hogy melyik ablakban talál gyerekcipőt. Ahogy nézdegélt, észrevette, hogy valaki alszik az utcai padon. Odament hát hozzá, hogy megnézzze, ki lehet az a szegény, aki ilyen hideg téli éjszakán az utcán húzza meg magát. Egészen föléje hajolt, és bizony majdnem elsírta magát a jóságos öreg. Megismerte az alvót. Sok-sok évvel ezelőtt cukrot és csokoládét vitt neki, s másnap még az égbe is fölhallatszott, ahogy nevetett örömeiben. De ez már régen volt, azóta felnőtt ember lett barátjából, s íme, most itt fekszik a hideg, decemberi éjszakában.

Nem sokáig gondolkodott Mikulás bácsi, levette puttyonyát, és megtöltötte az alvó zsebeit csokoládéval és mogyoróval. Aztán piros köpenyét is ráterítette, hogy ne fázzon, s mikor észrevette, hogy milyen rosszak a cipői, levette mérföldjáró csizmáit, és ráhúzta a szegény ember lábára. Aztán szomorúan és meztelán ment tovább, hogy elvigye ajándékait a gyerekeknek.

S míg a jó öreg Mikulás vándorolt a messzi városokban, az alvó ember álmodni kezdett a piros köpeny alatt. Azt álmodta, hogy ismét gyermek lett, puha paplan alatt alszik, s cipői cukorral telerakva ott állnak az ablakban. S míg álmodott, az útszéli, kopár fák föléje hajoltak, és megvédték a széltől, a csillagok pedig egészen föléje szálltak, és simogatva melegítették az arcát.

– Álmodj, csak álmodj! – susogták a fák, zizegték a csillagok.

S ő álmodott. Álmában elmúlt az éjszaka, szép, világos reggel lett, s annyi cukor és csokoládé került elő a cipőből, hogy az asztalt is telerakhatta volna vele. Milyen boldog volt álmában, istenem, milyen boldog! A fák és a csillagok mondogatták is egymásnak:

– Csak föl ne ébredjen, míg ki nem tavaszodik...

De véget ért az álom, és véget ért az éjszaka, s a szegény ember csodálkozva látta magán a köpenyt és a csizmát. S mikor zsebébe nyúlt, azt hitte, a tündérek játszanak vele, azok töltötték meg ennyi jóval a zsebeit. Hát még mekkora lett csodálkozása, mikor a cukor és a mogyoró mind pénzzé változott zsebeiben. Csengő aranypénz lett valamennyiből, s most már vehetett házat, ruhát magának, s olyan lett az egész élete, mint egy álom. Úgy nevetett megint, mint gyerekkorában. Mikulás bácsi boldogan hallgatta a nevetést. S a tündérek a jó öregre, miért jött vissza meztelán a földről. Mikulás bácsi nem felelt, csak szelíden belemosolygott hófehér szakállába.

Jókai Mór

Mire megvénülünk

(Részlet)

Dezső naplója

Én voltam akkor tízéves, a bátyám, Loránd, tizenhat éves; édesanyánk még fiatal volt, és apánk, bizonyosan tudom, hogy nem volt több harminchat évesnél. Nagyanyánk, apám anyja, szintén ott lakott velünk, és volt akkor hatvanéves. Szép sűrű, fehér haja volt, tiszta fehér, mint a hó. Gyermekkoromban sokat gondolkoztam rajta, milyen nagyon szerethetik az angyalok azokat, akiknek ilyen szép fehérre mossák a hajukat, akkor még azt hittem, hogy az embernek a sok örömtől lesz fehér a haja.

Az igaz, hogy nem is volt semmi bánatunk, egész családuknál bizonyos titkos egyetértés látszott szerződésileg megállapítva lenni, mely szerint mindenki kötelezte magát a többieknek lehető legtöbb örömet s lehető legkevesebb bánatot okozni.

Sohasem hallottam, hogy valaha pörölt volna valaki a házuknál.

Sohasem láttam duzzogó arcot, tegnapi mára eltett haragot, szemrehányó tekintetet semmi viszonylatban; anyám, nagyanyám, apám, bátyám és én úgy éltünk, mint akik egymás gondolatát is értik, s csak abban versenyeznek, hogy ki szereti jobban a másikat, s kit jobban többi közül.

Hogy az igazat megvalljam, mégis legjobban szerettem az egész családuknban a bátyámat. Ez természetesen nem annyit tesz, hogy kétségbe ne ejtett volna az a kérdés, hogy ha meg kellene a négy közül háromtól válnom, s csak egyet tarthatnék meg magamnak, melyiket választanám; hanem ha úgy mind együtt maradhatunk szépen a végtelen, kigondolhatatlan időkig, hogy soha közülünk senki meg ne haljon, el ne váljon, hát akkor csak a bátyámmal szerettem volna mindig együtt járni.

Olyan jó is volt hozzám. Kicsiny, porban játszó gyerek koromban már ő fogta a kezem, hogy el ne essem, ő játszott velem gyermekjátékokat, mik őt nem mulattatták, csak engemet; tőle tanultam az ábécé legelső betűit játszva megismerni; vele jártam fel a kisvárosi iskolába, hol ő már nagydiák volt; s ha őt korábban hazaereszték a leckéről, megvárt az iskola udvarán, hogy egyedül ne menjek haza. Mikor ráért, nekem játékszereket faragott, rajzolt, épített, ragasztott minden képzelhető anyagból; mintha egyébre sem volna gondja, mint nekem örömet szerezni. Ha csínytettem, nem árult be, ha kisült rám, kimentett, sokat magára is vállalt. Minden gyerek elkényesül, durcás, nyúgós lesz, ha látja, hogy nagyon szeretik, én is az voltam; s ő minden rosszalko-

dásomat túrte csendes vérrrel; soha vissza nem ütött, pedig én hányszor megtéptem a haját; hanem ha valami rossz cseléd vagy pákosztos iskolasuhanc megríkatott, ami nálam könnyen állt, akkor haragba jött, és nem kímélt senkit. Iszonyú erős volt. Én nem hittem, hogy a városban legyen nálánál erősebb ember. Iskolatársai rettegetek öklétől, s nem mertek vele kikötni soha; pedig nem látszott valami izmosnak, inkább karcsú volt és gyöngéd arcú, mint egy leány.

Még most is csak órála tudok beszélni!

Ott hagytam el, hogy a mi családuknk igen boldog volt. Szükséget nem szenvedtünk; szép házunk volt, kényelmünk ott benn, a cseléd is jóllakott nálunk, s ha ruhánk szakadt, újat kaptunk helyette; s hogy jó barátaink is voltak, azt minden névnap alkalmával tapasztalhattam, mikor zengett a házunk az ismerősök jókedvétől; s hogy a városban tiszteltek bennünket, azt láthattam abból, hogy mikor apámmal végigmentünk az utcán, minden ember köszönt, amire én akkor nagyon sokat adtam.

Apám igen komoly férfi volt; csendes, kevés beszédű ember. Halavány arca volt, hosszú fekete bajusza és sűrű szemöldei. Ha egyszer egyszer összehúzta azokat a szemöldeit, meg lehetett rettenni tőle; hanem neki gondja volt rá, hogy senki se rettegen tőle; esztendőben egyszer történt az, hogy valakire haragosan nézett. Hanem jókedvűnek sem láttam soha. Mikor a legvidámabb lakomák voltak is nálunk, vendégeink hahotával nevettek egy-egy vidám ötleten, ő pedig úgy ült ott az asztal végén, mint aki nem is hallotta azt. Ha édesanyánk nyájasan vállára borult, ha bátyám megcsókolta arcát, ha én ölében ténferegtem, s kérdezősködtem, ahogy gyermekek szoktak, megfelelően tárgyáról: olyankor szép méla szemei oly kimondhatatlan szeretettől sugároztak, oly bújbajos édesség áradt azokból alá; de mosolygás az sem volt soha, meg nem nevette őt senki.

Nem is volt az az ember, akinek ha a bor vagy a jókedv megoldja a nyelvét, akkor bőbeszédű lesz, elmond mindent, ami a szívében van, beszél jövőről, múltból, ígér, fenyeget, dicsekedik; neki nem voltak fölösleges szavai.

És még valaki volt ilyen komoly a családuknban, a nagyanyám; ő is éppen ily hallgató volt, ő is éppen így őrizkedett sűrű szemöldeit összevonni, pedig azok már akkor fehérek voltak; éppen így őrizkedett haragos szót kiejteni, és éppen így nem tudott nevetni, mosolyogni; hanem ahelyett sokszor vettem észre, hogy szemei szüntelen apámat kísérik; asztal-

nál szüntelen az ő arcán függnek, és néha az a gyermekes gondolatom támadt, hogy apám talán azért viseli magát olyan komolyan, mert tudja, hogy az édesanyja nézi.

Ha aztán véletlenül szemeik összetalálkoztak, úgy látszott, mintha kitalálták volna egymás gondolatát; valami régi-régi eltemetett gondolatot, amit ők együtt őriznek, s gyakran láttam, hogy öreganyám fölkel néha örök kötése mellől, s mikor apám úgy elmerengve ült közöttünk, s alig vette észre, hogy anyám, bátyám és én mellette vagyunk, hízogunk és alkalmatlankodunk neki, nagyanyám megcsókolá homlokát, mire apám hirtelen más arcot látszott ölteni, nyájasabb lett, beszélgetni kezdett velünk; erre aztán nagyanyám újra megcsókolá, s visszatért kötéséhez.

Erre én mind csak most emlékszem vissza, akkor nem találtam benne semmi különösét.

Egy este mindnyájunkat meglepett az, hogy apánknek szokatlanul jó kedve támadt.

Mindnyájunkhoz igen gyöngéd, nyájas volt; Loráddal sokáig elbeszélgetett, kikérdezé tanulmányából, közlötö vele, amit még az hiányosam tudott; engemet lábához ültetett, s fejemet simogatta; kérdéseket intézett hozzám latinul, s megdicsért, hogy azokra helyesen tudtam felelni; édesanyánkat többször megcsókolá, s vacsora múltával vidám történetkéket mesélt a régi időkől, s mikor azokon elkezdtünk nevetni, ő is velünk nevetett.

Olyan jólesett nekem, hogy egyszer valahára apámat nevetni láttam. Olyan új volt ez rám nézve, hogy szinte reszkettem bele az örömtől.

Csak öreganyánk maradt komolyan. Mentől derültebb arca lett apámnak, az ő fehér szemöldei annál jobban összehúzódtak; szemeit soha egy percre is le nem vette apám arcáról, s valahányszor az vidám, derült arcával felé tekintett, nagyanyám mindig fázósan összeborzadt.

Nagyanyám nem is hagyhatta szó nélkül apám szokatlanul felhangolt kedélyét.

– Milyen jókedved van ma, édes fiam!

– Holnap kiviszem a gyermekeket falura; annak mindig előre szoktam örülni – válaszolt rá apám.

Falura megyünk! Ez nekünk is kedves hang volt. Odafutottunk apánkhoz, kezét csókolni érte; milyen boldoggá tett bennünket ez ígérettel! Látszott is arcán, hogy ő azt tudja jól.

– Éppen azért feküdjetek le jókor, hogy el ne aludjátok a reggelt; a kocsi hajnalban már itt lesz.

Azzal elbúcsúzott tőlünk, megcsókolt mind a kettőnket, s mi elmentünk hálósobánkba lefeküdni.

A lefekvés csak könnyű, de az elalvás nehéz, mikor az ember még gyermek, és azt ígéri, hogy holnap kiviszik falura.

Volt egy kedves szép falusi jószágunk, nem messze a várostól, a bátyám is úgy szeretett ottan. Rá nézve is kettős ünnep volt az, mikor sátoros ünnepeken atyánkkal kimentünk oda.

Anyánk és nagyanyánk, nem tudtuk miért, sohasem jöttek velünk; azt mondták, hogy nem szeretnek falun.

Mi úgy csodálkoztunk ezen: nem szeretni falun; a mezőn, a virágos réten járni; a drága illatos levegőt szívni; a szép, okos, hasznos hajtó háziállatokat maga köré gyűjteni? Lehet-e olyan ember a világon, aki ezt ne szeresse? Gyermek, tudom, hogy nincs.

Alig tudtunk elaludni bátyámmal együtt. Én kifogyhatatlan voltam a holnapi öröm előszámlálásában. Vajon gondját viselték-e a virágos kertünknek odakinn? Milyen nagyra megnőhetett már azóta a tarka borjú! Vajon megismer-e még? Elveszi-e kezemből a sós kenyeret? A galambjaim azóta hogy megsza- porodhattak! A cseresznye is érik a kertben, meg a szamóca; a szépít anyáknak fogjuk hazahozni!

Bátyám meg a vadászatnak örült. Hogy fogja bejárni az erdőt, a nádast, milyen szép zöld nyakú vadkacsákat fog lőni! Mennyi tarka madártojást hoz nekem majd haza!

– Óh, én is elmegyek veled!

– Dehogy jössz! Valami bajod eshetnék. Te addig otthon a kert alatt horgászol a patakban, s fogsz apró halacskákat.

– S azokat délre megsütjük!

Óh, milyen jó lesz!

Nagyon sokáig nem tudtunk egymástól elaludni; hol egyikünknek, hol másikunknak jutott valami eszébe, amit még fel kellett emlegetni. Óh, mennyi öröm vár ránk holnap!

Nagy csoda lesz, ha egész éjjel azzal nem álmodunk.

Késő éjjel valami nagy csattanás riasztott fel álomból. Az igaz, hogy mindig puskával álmodtam. Lorándot láttam vadászni, s féltetem, hogy meg találja lőni magát.

– Mit lőttél, Loránd? – kérdezém félálmo- san.

– Maradj csendesen – szólta bátyám, ki mel- lettem való ágyban feküdt, s a csattanásra föl- kelt. – Megnézem, mi történt odakinn.

– Ezzel kiment.

Több szoba választotta el hálósobánkat szülőinkétől; nem hallhattam semmi neszt; csak hogy az ajtókat nyitogatták itt is, ott is.

Nemsokára visszatért Loránd. Azt mondta, hogy csak aludjak csendesen tovább. Nagy szél támadt, az egy nyitva maradt ablakot be- csapott, az üvegek mind összetörték, az szőlő olyan nagyot.

És ezzel elkezdett öltözködni.

– Minek öltözől fel?

– Hát a tört ablakot be kell csinálni valami- vel, hogy a szél be ne fújjon rajta, édesanyánk hálósobájában van az. Csak te aludjál csen- desen!

Azzal fejemre tette a kezét; olyan volt ez a kéz, mint a jég.

– Hideg van odakinn, Loránd?

– Nincs.

– Hát mért reszket úgy a kezed?

– Igaz. Nagyon hideg van. Aludjál, kis De- zső!

Amint azután egy közbülső ajtót távoztá- ban percre nyitva hagyott, azalatt áhangzott hozzám anyám kacagása. Az az ismerős, csen- gő, édes hang, ami a naiv kedélyű nőket úgy jellemzi, akik gyermekeik között maguk a leg- nagyobb gyermekek.

Vajon min kacaghat anyám olyan nagyon ily késő éjszaka? Hogy az ablak kitört?

Még akkor nem tudtam, hogy van egy ir- tóztató betegség, ami a nőket pokoli kinnal rohanja meg, s e szívtépő kínok között folyvást nevetni kényszeríti.

Megnyugodtam abban, amit bátyám mon- dott, s erővel arca fordultam vankosomba, hogy szememeim álomra kényszerítsem. Késő reggel volt már, mire fölébredtem ismét. Ak- kor is bátyám költött fel. Ő már egészen fel volt öltözve.

Nekem a falura menetel jutott eszembe.

– Itt már a kocsi? Miért nem költöttél fel ha- marább? Lám, te már fel is öltöztél.

Azzal én is sietve fölkeltem, s elkezdtem öltözni, mosdani. Bátyám segített öltöz- nöm, és sok gyermekes fecsegésemre nem szól semmit. Nagyon komoly volt, és mindig olyan helyre nézett, ahol nem volt semmi látnivaló.

– Bántott valaki, Loránd?

Bátyám nem felelt semmit, csak odahúzott térdei közé, s hajamat megfésülte. Ingem gal- lérja a nyakkendő alá volt gyűrődve, azt meg- igazította, és folyvást olyan szomorúan nézett reám.

– Van valami bajod, Loránd?

Még a fejével sem intett, sem azt, hogy „van”, sem azt, hogy „nincs”; csak csendesen kötötte a nyakkendőt csokorba. Volt egy kék viktóriadolmánykám, piros hajtókával és apró pitykékkal. Én azt akartam felvenni; Lo- ránd pedig a sötétzöld ünnepi kabátomat akarta rám adni.

Én ellenkeztem vele.

– Hiszen falura megyünk! Oda a pitykés dolmány éppen jó lesz. Miért nem adod azt ide? Mert neked nincs olyan!

Loránd nem szólt semmit, csak rám né- zett azokkal a nagy, szemrehányó szemével. Nekem aztán nem kellett több; rám hagytam adni a sötétzöld kabátot. Hanem azért még mindig duzzogtam miatta.

– Hiszen úgy felöltöztetsz, mintha examen- re mennénk, vagy *temetésre*.

Erre a szóra Loránd egyszere magához szo- rított, ölébe ragadt, letérdelt elém, és elkezdte hevesen sírni, de oly zokogva, hogy könnyei összenedvesítették hajamat.

– Loránd! Mi bajod, Loránd? – kérdezém én ijedten, de ő nem tudott szólni a sírás miatt. – Ne sírj, Loránd! Én bántottalak? Ne haragud- jál!

Mikor aztán sokáig sírt, és folyvást átölelve tartott, egyszer nagy, reszkető sóhajtással lé- legzetet vett, és halkan rebegé fülembre:

– Meghalt az atyánk.

Én olyan gyermek voltam, aki nem tudott sírni; csak a férfikor tanított meg rá.

Olyankor, mikor sírnom kellett volna, csak azt éreztem, mintha féreg fúrna a szívembe, s valami bágyadás fogott el, amitől nem érez- tem semmit, ami rendes öt érzékkel kivehe- tő; – bátyám sírt helyettem is. Utoljára aztán megcsókolt, s kért, hogy jöjjek magamhoz.

Hiszen én magamnál voltam, láttam, hal- lottam mindent; de úgy nem volt rám hatása semminek, mint egy darab fára. Szerencsétlen természetem volt; nem bírtam semmivel mu- tatni, ami fáj.

Kedves Olvasó Tanulók!

Egy viszonylag régi, de a modern magyar irodalom alakulása szempontjából fontos regény **Jókai Mór** (1825–1904) **Mire megvénülünk** (1865) című alkotása. Egy elátkozott család, az Áronffyak története, amelynek férfitagjai valamennyien öngyilkosságot követnek el. A két fiú, Áronffy Loránd és Dezső életének eseményei köré szövődik a regény szövege. Az egyes embert, az inviduumot mint bonyolult lelki képződményt mutatja fel a régi irodalom társadalmi erkölcsi kérdései ellenében. Formája napló mint a lélektani regény legkedveltebb alakzata.

A regény bevezetőjéből a még gyermek Dezsőt ismerjük meg.

Bence Erika

Tarolt a One Direction és Katy Perry

EMA után AMA, vagyis a European Music Award után megtartották az American Music Award-ot is, vagyis az amerikai zenei díjkiosztót. A rendezvényre Los Angelesben került sor, ott vehették át a könnyűzenei élet legkiválóbbjait a díjakat. A Pitbull által vezetett látványos show során rengeteg fellépő volt, köztük Taylor Swift, Charli XCX, a 5 Seconds of Summer, az Imagine Dragons, Sam Smith, Selena Gomez,

az év előadója, az év kedvenc együttese, és magukénak tudhatják az év kedvenc pop/rock albumát. Két díjjal gazdagodott a nemrég új klippel jelentkező Beyoncé, aki a soul/r&b kategóriában lett az év női előadója, és övé lett a kedvenc album díja is. Iggy Azalea életében először vehetett át díjat az AMA-n, miután őt választották a kedvenc rap/hip-hop előadónak és műfajában a legjobb nagylemeznek járó díjat is megkapta.

Iggy Azalea

Taylor Swift

Ariana Grande, Jessie J, Nicki Minaj, sőt a műsorvezető is Ne-Yo oldalán. A gála tehát hemzsegett a sztároktól, akik látványos produkciókkal szórakoztatták a közönséget. Fantasztikus előadást produkált például Selena Gomez, Jennifer Lopez, Ariana Grande, Mary J. Blige és Nicki Minaj is. A díjkiosztó legesélyesebbje Iggy Azalea volt hat jelöléssel, de mégsem ő lett a legkiemelkedőbb díjazott. Az est egyik nagy nyertese Katy Perry, aki három kategóriában diadalmaskodott (az év kislemeze, az év női előadója pop/rock kategóriában és a kedvenc felnőtt előadó), a másik pedig a One Direction, akik szintén három kategóriában nyertek. Ők lettek

One Direction

Íme, a nyertesek listája:

- Az év előadója:** One Direction
- Dick Clark-kiválósági díj:** Taylor Swift
- Az év új előadója:** 5 Seconds of Summer
- Kedvenc férfi pop/rockelőadó:** Sam Smith
- Kedvenc női pop/rockelőadó:** Katy Perry
- Kedvenc pop/rock zenekar/duó/csoport:** One Direction
- Kedvenc pop/rock album:** One Direction – *Midnight Memories*
- Kedvenc férfi countryelőadó:** Luke Bryan
- Kedvenc női countryelőadó:** Carrie Underwood
- Kedvenc country zenekar/duó/csoport:** Florida Georgia Line
- Kedvenc countryalbum:** Brantley Gilbert – *Just As I Am*
- Kedvenc rap/hip-hopelőadó:** Iggy Azalea
- Kedvenc rap/hip-hop album:** Iggy Azalea – *The New Classic*
- Kedvenc férfi soul/R&B-előadó:** John Legend
- Kedvenc női soul/R&B-előadó:** Beyoncé
- Kedvenc soul/R&B album:** Beyoncé – *Beyoncé*
- Kedvenc alternatívrock-előadó:** Imagine Dragons
- Kedvenc felnőtt előadó:** Katy Perry
- Kedvenc latin előadó:** Enrique Iglesias
- Kedvenc inspiráló előadó:** Casting Crowns
- Kedvenc elektronikus zenei előadó:** Calvin Harris
- Kedvenc filmzene:** *Frozen*
- Az év kislemeze:** Katy Perry feat. Juicy J – *Dark Horse*

Pitbull

Imagine Dragons

Az egyenjogúságért szólalt fel

Az utóbbi időben újból téma lett, hogy Hollywoodban sem fenéig tejfel az élet, különösen a nőknek. Hilary Swank színésznő is azért emelte fel a hangját, mert igazságtalannak tartja, hogy a férfiszínészek jóval többet keresnek, mint a nők, ráadásul a főszerepek nagy részét a készítőik a férfiaknak szánják. A színésznő arra hívta fel a figyelmet, hogy ha ugyanannak a filmnek a főszerepét nem nő, hanem férfi játssza el, tízszer több fizetést kap érte. Még csak nem is a kétszeresét, hanem a tízszeresét. Márpedig két nem létezik a bolygónkon, és mindkettő ugyanolyan elbűvölő, érdekes és különleges. Hilary Swank a nemi megkülönböztetésről szóló nyilatkozatában arról is beszélt, hogy ráadásul az életkor is befolyásolja a filmkészítőket. Míg egy negyvenes-ötvenes éveiben járó férfi még gond nélkül kap főszerepeket, addig egyre kevesebb ilyen korú színésznő bír érvényesülni.

Felhagy a színészettel

Michelle Rodriguez színésznő nemrég jelentette be, hogy akár tartósan is felhagyna a színészettel, de legalább egy időre pihenőre menne. Mint mondta, túl sok volt neki az idei év, rengeteget dolgozott, és úgy érzi, megérdemli a szabadságot. Ráadásul semmilyen projektum nincs a láthatáron, úgyhogy nincs akadály a pihenőre vonulásának. A színésznő azt is kifejtette, hogy sok szívfájdalma volt mostanában, belefáradt, és szeretne eltűnni egy időre. Azután pedig kipróbálni valami újat, talán az írást. Ismerősei szerint Michelle lelkét leginkább az gyötörte meg, hogy a tavaly tragikusan elhunyt Paul Walker nélkül kellett a Halálós iramban filmen dolgoznia. Ráadásul nem tett jót neki a Zac Efronnal zátonyra futott románcia sem, mivel többet várt ettől a kapcsolattól.

SZTÁRVILÁG

A hó fogságában

Számos hírforrás beszámolt arról, hogy az Amerikai Egyesült Államokban beköszöntött a tél, és azonnal megmutatta vasfogát. A hóvihar a turnézó együtteseket sem kímélte, így az Interpolt sem, akik turnébuszukkal rekedtek a hó fogságában. A népszerű brit zenekar emiatt több fellépését is lemondta, hiszen napokig nem tudtak haladni a hirtelen felkerekedett ítéletidő miatt. Amikor végre megindultak, nagyon lassan mehetek csak tovább turnéjuk következő állomása felé. Útjukat ekkor is további útlezárások és elterelések nehezítették. A hóvihar miatt az együttes tagjai két napot töltöttek a buszban.

Kiválását fontolgatja

Habár a One Direction jelenleg a világ bizonyára legnépszerűbb együttese, szinte borítékolható, hogy eljön az a nap, amikor felbomlik a harmónia a fiúk között, és feloszlik a fiúcsapat. Legalábbis az eredeti felállása. A rajongók tartanak ettől a naptól, de legutóbb Zayn Malik hintette el, hogy akár kiléphet az együttesből. Mint mondta, szeret énekelni, és szereti a rajongóit is, de képtelen összeegyeztetni a magánéletet a karrierjével, ezért úgy érzi, váltania kell. Tulajdonképpen elege lett a hírnévből, az elvárásokból és abból, hogy nem tud elég időt szánni kedvesére, Perrie Edwardsra.

Focipálya méretű LED-kijelző ragyogja be New Yorkot

A világ egyik legnagyobb és legexkluzívabb hirdetési felületét bérelte ki a Google. A tábla a Times Square közepén, nyolcemeletes magasságból villog le a napi több százezer elhaladóra.

A digitális hirdetőtábla 24 millió LED-pixelből áll, és majdnem akkora, mint egy focipálya. November 24-éig a Universal Everything nevű művészeti stúdió digitális kiállítása volt látható rajta, de onnantól a technikai óriás vette át fölötté a hatalmat. A téren napi 300 ezer járókelő halad át, mégis elsősorban turistalátványosság.

A hirdetőtábla az egyik legrégebbi hirdetési forma, és az újabb technológiáknak köszönhetően igyekeznek közösségi és interaktív lehetőségekkel megújítani. A világ legnagyobb digitális kijelzője egyébként a szaud-arábiai King Khaled Nemzetközi Reptér mellett található, 250 méter hosszú és 12 méter magas. (Index)

A Földet fenyegető kisbolygóra indul a NASA szondája

Szabad jelzés kapott a NASA-tól az OSIRIS-REX űrszonda, amely két év múlva indulhat a Benu kisbolygóra. Az apró égitest felszínéről – ha minden a tervek szerint alakul – akár 2 kg kozmikus anyagot is a Földre hozhat. A küldetés hét évig tart, az értékes minta 2023 őszén érkezik meg.

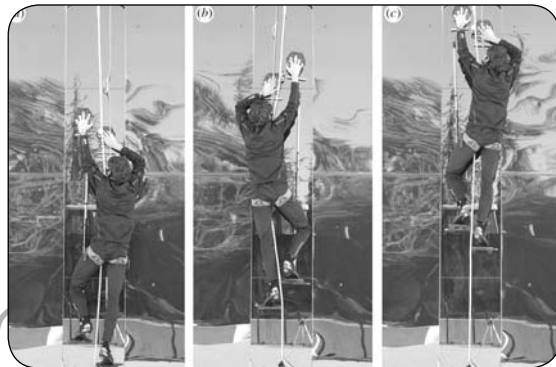
A küldetés célpontjával egy szénben gazdag anyagú kisbolygót választottak, mert azt remélik, hogy a gyűjtött minta nagyon alapos, földi laboratóriumokban elvégzendő vizsgálata választ adhat a Naprendszer és az élet eredetével kapcsolatos, számos, ma még nyitott kérdésre. A célpont azért is érdekes, mert a Földet potenciálisan veszélyeztető égitestek közé tartozik.

Részletesen megvizsgálják, hogy forgásának és Nap hőszugárzásának együttes hatására miként módosul a

pályája. Ennek köszönhetően pontosabban ki lehet számítani, milyen közel juthat a kisbolygó a Földhöz – nem korábban, mint a XXII. század második felében.

Az űrszonda váza a Lockheed Martin tesztlaboratóriumában

Bárkiből lehet gekkóember

A gekkók tudnak a legjobban falra mászni, ezért sokan próbálják lemásolni az öntapadós lábfejüket. A trükköt viszonylag könnyű volt ellesni. A gekkók tenyerét a van der Waals erő tartja a falfelületen, ami alapvetően igen gyenge, de ezt megsokszorozza az ujjakon lévő sok parányi szőrszál. Azt már nehéz volt megoldani, hogy mindez emberi méretekben is működjön.

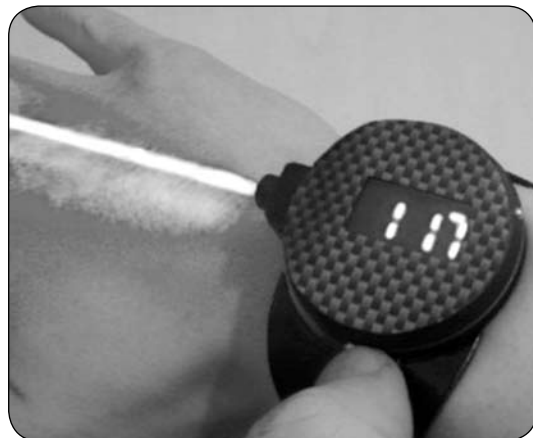
A Stanford Egyetem kutatói találtak megoldást, olyan kézfej méretű szilíciumlapokat állítottak elő, amelyek minden méretben megtartják tapadó képességüket. Ezel az eszközzel egy 70 kilogrammos ember simán fel tud mászni egy üvegfalon.

A mesterséges gekkótalpat kipróbáló ember több százszor biztonságosan fel tud mászni egy 3,6 méteres falra.

Megépítették James Bond lézeres karóráját

A lézeres kütyüket építő Patrick Priebe házilag készítette el a Soha ne mondd, hogy soha című 1983-as James Bond-filmben látható lézeres karórát. A fémháza szerelt, szénszálas műanyag borítású karóra jégkék színben világitó LED-ekkel jelzi a pontos időt, emellett egy 1500 milliwattos lézert is tartalmaz. Ez a teljesítmény már alkalmas arra, hogy lufikat pukkasszon ki, vagy gyufákat gyújtson meg, ha aktiválják a koncentrált fénysugarat az óra oldalán lévő gombbal.

Kicsi lítium-polimer telepjéről a lézer csak legfeljebb öt-tíz percen át működőképes, de látványos trükköket lehet bemutatni vele. (Origo)

Így támad a lézeróra

Vár rájuk a horizont

A Bring Me the Horizon a tavaly megjelent Sempiternal albuma után, az idén sem várakoztatta meg a rajongóit. Nemrég két zeneszámuk jelent meg, előbb a Drown, majd a Don't Look Down. A rajongók egy része azonban felemás érzelmekkel fogadta az új dalokat. A Drown még üdvözlötték, de a Don't Look Down esetében hangot adtak a csalódásuknak, amiért a frontember, Oli Sykes hangján kívül más nem igazán emlékeztet az együttes eredeti, zúzó hangzásvilágára. Számos kritika érte a dal miatt a zenekart a különféle közösségi oldalakon, de ők nem hagyták szó nélkül az esetet. Arról szoltak, hogy a dal a Drive című filmhez készült, amelyhez egyértelműen nem passzoltak volna az együttes metalcore zeneszámai. Viszont, ha már megkeresték őket a lehetőséggel, igyekeztek belőle kihozni a legjobbat:

– Egyszerűen ez illik a filmhez, minden bizonnyal többé nem nagyon lehet tőlünk hasonlót hallani, mert nem szeretjük ismételnünk önmagunkat. Kísérletezünk, kockáztatunk, nem akarunk mindig ugyanazok maradni. Szeretnénk életet lehelni ebbe az egyre csak ellaposodó műfajba, és folyamatosan meglepetéseket okozni – fejtették ki az együttes tagjai.

A Bring Me the Horizon (rövidítve BMTH) 2004-ben alakult Sheffieldben, helyi, feloszlott együttesek tagjaiból. Nevük a Karib-tenger kalózái: A Fekete Gyöngy átka című film fináléjából származik, amelyben

Jack Sparrow azt mondja: Bring me that horizon! (a magyar szinkronban: Vár ránk a horizont!). Egy újonnan létrejött kiadó azonnal felkarolta őket, és néhány hónap múlva elkészítették első demójukat, a Bedroom Sessionst, amelyen három dal kapott helyet: a Shed Light, a Who Wants Flowers When You're Dead? Nobody, és a Rawwwrr! instrumentális verziója. Utóbbi kettő ezek után felkerült az együttes első EP-jére is, a Rawwwrr! akkor már dalszöveggel.

Azok szerint, akik forszírozzák a műfaji behatároltságot, zenéjükön elsősorban a grindcore, a death metal és az emo hatása érződik. Korai számaik az amerikai metalcore együtteseket idézték, de későbbi kiadványaikon már több stílus keveredett.

Eddig négy stúdióalbumuk jelent meg. Első a Count Your Blessings, amely 2006-ban lett kiadva, a második a Suicide Season

2008-ban, amelyet egy remixalbum is követett, a There Is a Hell, Believe Me, I've Seen It. There Is a Heaven, Let's Keep It a Secret 2010-ben jelent meg, a rövidebb című Sempiternal pedig tavaly.

Ahogy ez a CD-khez tartozó kis füzetekben is olvasható, az együttes összes dalszövegét Oli Sykes írta. Az énekes saját bevallása szerint a dalszövegei számára lelki megtisztulást jelentenek, elsősorban személyes élményeket dolgoz fel, a Bring Me the Horizon koncertjei pedig szerinte leginkább terápiához hasonlíthatóak. A zene minden esetben az öt tag közös munkája.

Első albumukat kénytelenek voltak Birmingham zsúfolt belvárosában elkészíteni, mivel szorította őket a határidő. Ez oda vezetett, hogy ők maguk sem lettek megelégedve a végeredménnyel. Tanulva az elkövetett hibákból, a Count Your Blessings megjelenése után kialakult az a szokásuk, hogy az album megírásához és a stúdiózáshoz eldugott helyre vonulnak, hogy semmi se zavarja meg a koncentrációjukat. A Suicide Season felvételeinek elkészítéséhez már olyan helyet kerestek, ahol kevesebb kapcsolat van emberekkel. Ehhez Svédország vidéki tájait találták ideálisnak.

Az együttest két tagcsere után jelenleg Oliver Sykes, Lee Malia, Jordan Fish, Matt Kean és Matt Nicholls alkotják.

Halálos házi kedvencek

Macskák, kutyák, papagájok, díszhalak tartoznak a legtöbb helyen a népszerű házi kedvencek közé. A pókok, a kígyók, a skorpiók, vagy krokodilok, lehetnek szépek, veszélyesek, egzotikusak, első pillantásra semmiképp sem tartozhatnak a házi kedvencek közé, de még csak a házba, lakásba sem jöhetnek be. Valahol mégis háziállatokként tartják őket. Furcsa, nem? Ezúttal a „házi” kígyókat vesszük szemügyre.

Ha állati mérgekről van szó, az elsők között mindenkinek a kígyók jutnak eszébe. A csörgőkígyó, a királykobra vagy a szarvas vipera (vagyis mérges kígyók) halálosságáról évszázadok óta tudunk, de napjainkban már ezekkel az állatokkal is találkozhatunk a terráriumokban. A tartásuk veszélyes, még rutinos terraristáktól is rendkívüli odafigyelést igényel.

Természetesen nem csupán a mérgek jelenthetnek ránk veszélyt, amit jól példáz a kígyók egy másik csoportja. Az óriáskígyók még elterjedtebb háziállatok, számtalan terrarista otthonának büszke díszei. Ezek a fajok mérgefogak nélkül is el tudnak bánni kiszemelt áldozatukkal, testük erejével összeroppantva, vagy megfojtva azt. Tartásuk egyszerűbb a mérges kígyókénál, de a legelterjedtebb terráriumi fajok, a pitonok vagy közönséges óriáskígyók esetében is nagy szükség van az óvatosságra és a szabályok betartására.

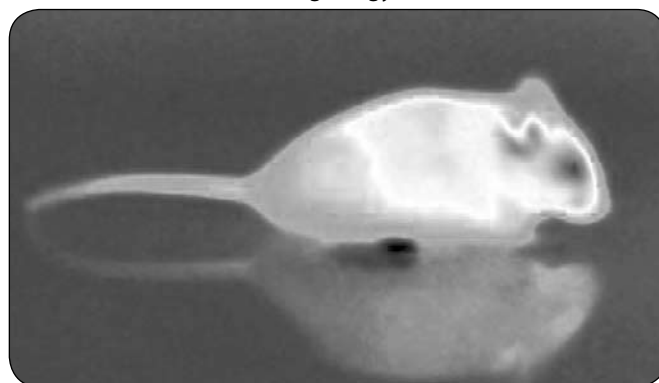
Épp ezért furcsa, hogy valaki ezek tartására vállalkozik.

Burmai piton a tojásaival

Mérges kígyó

Hőérzékelő szenzorukkal így látják a kígyók az egeret

A kobra a süketek

Csalnak a kígyóbűvölők! – figyelmezteti a turistákat egy francia zöld szervezet. A kobrák nem a furulya hangjára kezdenek „táncolni”. Ugyanis süketek, nem is hallják a zenét. A produkció előtt megérintik őket, amitől veszélyt éreznek, és emiatt emelkednek fel. Az állatvédők most a mutatványosok bojkottjára szólítják fel a turistákat. Marokkóban járt szakemberek ugyanis kiderítették, hogy a kígyóbűvölők kiveszik az állatok mérgefogát, amitől azok néhány hét vagy hónap múlva elpusztulhatnak.

Kígyó az irodalomban

„A kígyó is örül a tavasznak, mégpedig annyira, hogy ilyenkor örömeiben kibújik a bőréből.” (Nagy Lajos)

„A kígyó, amely a földön csúszik, csak álmódozhat a repülésről.” (Naruto című film)

„– Hol vannak az emberek? – kérdezte később a kis herceg. – Itt a sivatagban olyan egyedül van az ember.

– Nincs kevésbé egyedül az emberek közt sem – mondta a kígyó.” (Antoine de Saint-Exupéry)

Ismersz-e kígyóval kapcsolatos szót, közmondást?

Nem sok, de azért fel-felbukkan a kígyó a magyar nyelvhasználatban is. Íme:

Kígyót melenget a keblén.

Kígyót-békát kiált rá.

Erőtlen, mint a bőre hagyott kígyó.

Kígyót eszik, hogy sárkány lehessen.

Leveti múltját, mint bőrét a kígyó.

Látogatás a szücsmesternél

Egy napon népi hagyomány órán elmentünk az osztállyal a szücs (tímár) műhelyébe. Láttuk kitéve a mester cégérét. A szücsmester elmesélte, hogy hogyan készítik a kabátokat, sapkákat, stólákat. Ezeket róka, farkas, nyúl, bárány, görény bőrből készítik. Késsel lenyúzzák az állatok bőrét. Láttunk varrógépet, amellyel összevarrják az állatbőröket. Egy kabáthoz több szőr is kell. A szücsmester megmutatta, hogy melyik milyen állatbőr. Nekem a róka és a nyúl szőre volt a legpuhább. A végén lefényképezték bennünket a stólákkal. Nagyon tetszett ez a nap. Bepillantást nyertünk egy régi, kihalófélben lévő mesterségbe.

Losonc András, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Egy nap elhatároztuk, hogy szücsmesterhez megyünk. Amikor az üzletbe beléptünk, láttunk rókabundát, kalapokat. Bemertünk a szücs műhelyébe is. Ott volt rókaszőr, nyúl-, nyest-, farkas-, nerc-

A hűség és a kitartás mindig elnyeri jutalmát

Az egyik barátomtól hallottam azt a bölcsességet, hogy a hűség és a kitartás elnyeri jutalmát.

Sokáig azon gondolkodtam, hogy ez vajon mit is jelenthet, de nem jöttem rá. Éltem a mindennapjaimat. Hétfvégénként mindig nagyokat sétálok és játszom a kutyusommal, Pöttönnel. Vele kis-korom óta jó barátságban vagyok, mondhatni, egy húron pendülünk.

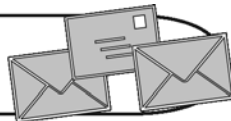
Szombaton elvittem sétálni. Ahogy mentünk a városban, egyszer csak három kóbor kutya jött felénk, amelyek meg akartak harapni. Pöttön azonban bátor cselekedetehz folyamodott, ugyanis elkergette őket. Nagyon büszke voltam rá, mert igen kitartóan harcolt, amíg elérte a célját.

Mikor hazaértünk, elmondtam anyáéknak a hőstettet. Jutalmul sok-sok csontot kapott a megmentőm. Másnap reggel, miután felébredtem, kimentem az udvarra, de meglepődve láttam, hogy a kapunk nyitva van. A kutyát nem találtam sehol. Két nap után feladtam a keresést, mikor ugatást hallottam az utcáról. Gyorsan kiszaladtam, és megláttam Pöttönt. Nagyon megörültem, hogy ilyen hűséges állat. Megfürdöttem, és kifésültem a szőrét.

Hirtelen eszembe jutott az, amit a barátom mondott. Rájöttem, mit is jelent ez a mondat. Azt kívánom, én is ilyen bátor és kitartó legyek, mint az én háziállatom.

Mátéffy Dorottya, 5. osztály, Nikola Tesla iskola, Topolya

MIZUJS?

bárány- és görénybőr is. A rókaszőrt a nyakunkba vehettük. Az én nyakamban fehér rókaszőr volt. Magam választottam. Selymes volt a nyúlşzőr is. A mester bácsi elmesélte, hogy tizenhat rókaszőr kell egy női kabáthoz. Hogy biztosak legyünk benne, meg is számoltuk. A szücs varrógépe is nagyon furcsa. Még sosem láttam ilyet, pedig a nagyinak is van varrógépe. Nehéz munka a szücsmesterség. Jó kézügyesség kell hozzá.

Nagyon élvezte az osztály ezt az órát.

Nikolics Martin, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

A sötét alak

Furcsa nap volt az a három évvel ezelőtti október 21-e. Nem messze laktam az iskolától. Elkészültem, és átnéztem a tananyagot a dolgozatra. Nagyon ideges voltam miatta. Az idő ködös volt, elindultam, s nem is vettem rögtön észre, hogy egy sötét alak követ. Elkezdtem tempósan gyalogolni. Átfutottam a zebrán, és két perc múlva ott voltam az iskolában. Hátranéztem, de már nem volt ott senki. Először arra gondoltam, csak fantáziáltam, de később kiderült, tévedtem. Dolgozatírás közben kinéztem az ablakon át a járdára, s megpillantottam azt a sötét alakot. Rögtön tudtam, engem vár. Azt nem is sejtettem, miért, de engem várt. Kirázott a hideg. Kicsengettek. Az egyik tanárnő megbetegedett, ezért előbb hazamehettünk. A köd még mindig nem szállt fel. Át akartam menni a zebrán, de jött felém egy autó, amit a félhomályban nem láttam. Valaki hátulról meglökött, s végül a fűvön landoltam. A furcsa alak volt az, aki megmentette az életemet. Köszönés nélkül szaladtam haza, mert nagyon megijedtem. Később kinéztem a szobám ablakán, s az utca másik oldalán ismét megpillantottam őt. Kinyitottam az ablakot, és odakiáltottam: Köszönöm!

Még sokáig álltam az ablakban, míg a távolodó alaknak végleg nyoma veszett a ködös utcán.

Pergel Kata, 7. osztály, Samu Mihály iskola, Péterréve

A várva várt kirándulás

Még a hatodik osztályban mondta az osztályfőnökünk, hogy pályázaton nyert az iskolánk egy kirándulást. Már akkor eldöntöttem, hogy ezen feltétlenül részt kell vennem.

Ebben az iskolaévben, szeptember 13-án került sor az említett utazásra. Ezen a napon iskolánk néhány tanulóval együtt ellátogattunk Óbecsére. Az autóbuszban nagyon érdekes és vicces osztálytársammal ültem, így már az oda vezető út is igen izgalmas volt.

Mikor megérkeztünk, megnéztük a Than-émlékházat, ahol érdekes módon tudtunk tanulni, izgalmas logikai játékokkal.

Ezután Törökbecsére mentünk, a Sósokpóhoz, amely tulajdonképpen egy tó. Itt szinte meneteltünk, ugyanis rögzös út vezetett a látnivalóig. Sárban tocsogtunk, de minket ez cseppet sem zavart, sőt szórakozásként fogtuk fel. Az ingoványon átkelve sokat neveltünk. Nagyon szép volt ez a tó, valamint a partja is, amely fehér színű, innen is ered az elnevezése. A növényvilága gyönyörű, főleg olyan fajok élnek itt, amelyek jól tűrik a sós talajt.

Útba ejtettük még az Aracson található pusztatemplomot is, az ott található romokról hallhattunk érdekes történeteket tanárainktól és idegenvezetőnktől.

Ezután uzsonnáztunk, és hazaindultunk.

Még órákkal hazaérkezésünk után is e nap élményeire gondoltam. Máskor is szívesen mennék hasonló kirándulásra.

Mendrei Anna, 7. osztály, Nikola Tesla iskola, Topolya

Jó barátnő vagy?

A barátnő az a személy, akire számítani lehet. Te vajon helyt állsz ebben a szerepkörben?

1. Egy jóképű srác csak a barátnődet veszi észre, rád nem is néz. Hogyan látod a helyzetet?

- a) Ez nem maradhat így. Igyekszem felkelteni a figyelmét. (1 pont)
- b) Feleslegesnek érzem magam. (2 pont)
- c) Tisztában vagyok vele, hogy az ő vonzerejének senki sem tud ellenállni. (3 pont)

2. Véletlenül meghallod, hogy valaki rágalmazza a barátnődet. Mit teszel?

- a) Kellemetlen helyzet. Inkább úgy teszek, mintha nem hallottam volna. (1 pont)
- b) Biztosan elmondom neki. (2 pont)
- c) Megkérdézem az illetőt, hogy mi ennek az oka. (3 pont)

3. Barátnőd szerelmes, és rád már nem jut ideje. Hogyan érint?

- a) Tűrhetetlennek tartom. Ha nem képes időt találni rám, a barátságunknak vége szakad. (1 pont)
- b) Megmondom neki, hogy örülök a boldogságának, de néha jó lenne találkozni. (3 pont)
- c) Egy ideig hagyom, hadd élvezze az új kapcsolatot. (2 pont)

4. Legjobb barátnőid összevesznek. Hogyan reagálsz erre?

- a) Egyikük sem hibátlan. Megpróbálom ezt nekik is elmagyarázni. (1 pont)
- b) Szeretem őket, de ezt egymás között kell rendezniük. (3 pont)
- c) Közös találkozót szervezek, és reménykedem benne, hogy kibékülnek. (2 pont)

5. Fáradtan érkezel haza, amikor felhív a barátnőd, hogy átmenne hozzád, mert problémái akadtak.

- a) Nyíltan közlöm, hogy most nem alkalmas, tegyük át más időpontra. (1 pont)
- b) Kérem, adjon két órát, hogy összeszedjem magam. (2 pont)
- c) Ha szüksége van rám, nem mondom nemet. (3 pont)

Értékelés

5–7 pontig: Dolgozz még rajta!

Rólad még nem mondható el, hogy odaadó és önzetlen barátnő lennél, akire bármikor számíthatnak az ismerősei. Olykor nem tudod átézni a problémáikat, máskor pedig csak a saját feladataiddal vagy elfoglalva. Szerencsére a barátságon is mindig lehet dolgozni és javítani. Ha legközelebb sürgős problémával hív fel a barátnőd, próbáld meg rá időt szakítani, és ne csak akkor találkozzatok, amikor neked megfelel. Figyeld meg: a kapcsolatotokba fektetett energia szorososan megtérül.

8–11 pontig: Engedd őket közelebb!

Biztosan jó barátnő vagy, talán túlságosan is igényes. Nagyon figyelsz arra, hogy a hozzád közel álló emberek bizalmát és hűségét el ne veszítsd. Talán éppen azért ügyelsz ennyire rá, mert tudat alatt attól tartasz, hogy barátságotok bármelyik pillanatban véget érhet. Egy kicsit lazíts, és engedd a legjobb barátnőidnek, hogy közelebb kerüljenek hozzád, s jobban megismerjenek. Biztosan értékelni fogják.

12–15 pontig: A tökéletes barátnő

Mindig kéznél vagy, és őszintén megmondod a véleményed, ha szükség van erre. Ez dicséretre méltó, mert a jó barátság alapja nemcsak a kölcsönös tisztelet, hanem az őszinteség is. Ne bánkódj sokáig, ha úgy érzed, egyes szituációkban néha kritikusan viselkedsz a barátnőddel, de ne ess át a ló túlsó oldalára. Valószínűleg ez utóbbi nem sűrűn történik meg veled, hiszen olyannak szereted őt, amilyen. Csak így tovább!

Horoszkóp

Kos

Már jó ideje halogatsz egy-két teendőt, pedig tudod, mennyivel előrébb lennél, ha letudnád őket. Ideje levinned a válladról a súlyt!

Bika

Tökéletes időszak ez, hogy megoldj egy-két problémát. Hallgass meg minél több véleményt, azután hozz csak döntést!

Ikrek

Próbáld meg nem elhanyagolni a családodat a héten! A szülőknek igenis komoly szükségük van rád. Vigyázz rájuk most még jobban!

Rák

Ez a hét a végletekről fog szólni. Vagy minden a legjobbak szerint alakul, vagy kellemetlen napoknak nézel elébe. Utóbbi esetén vonulj vissza kicsit, és várj a szebb időkre!

Oroszlán

Kissé mintha eltévedtél volna. Fogalmad sincs, mi zajlik körülötted. Ne görcsölj, és ne próbáld meg irányítani a helyzetet! Rossz fényt vetne rád.

Szűz

Nehezen értitek meg egymást egy-két ismerősséddel, és fogalmad sincs, mit tegyél ez ellen. A jó hír, hogy nem is a te dolgod kihámozni, mit is akarnak mondani.

Mérleg

Kötelességeidre terelődik a hangsúly, pedig szíved szerint mást sem csinálnál, csak szórakoznál. A jó hír: minél előbb átrágod magad a teendőiden, annál hamarabb szabadulsz.

Skorpió

Mintha teljesen más dimenzióban léteznél, mint a többiek. Lépten-nyomon konfliktushelyzetbe kerülsz, de nem sokat tehetsz ez ellen. Légy türelmes, és várj!

Nyilas

Jó néhány olyan ismerősöd van, akivel már régóta nem beszéltél. Ne várj ölbe tett kézzel arra, hogy felkeressenek! Vedd fel velük a kapcsolatot!

Bak

Bár szíved szerint minden pillanatod a szórákosnak szentelnéd, akad egy-két fontosabb teendő, amire figyelmet kell fordítanod. Tartsd szem előtt a kötelességeid!

Vízöntő

Kizárólag rajtad áll, hogy mit hozol ki a következő néhány napból. Tartsd szem előtt a céljaid, és légy hajlandó észrevenni a jó dolgokat! Csak így haladhatsz előre.

Halak

Mintha teljesen más dimenzióban lennétek az ismerőseiddel. Egyszerűen képtelen vagy megtalálni a hangot bárkivel is. Számolj el tízig, mielőtt vitába keverednél!

„Kedves Bizalmas sorok!

Nemrégiben még azt gondoltam, az én problémám nem olyan nagy, de ahogyan múlik az idő, mind rosszabb és rosszabb a helyzet. Az osztályomban vannak néhányan, akik most már hosszabb ideje piszkálnak. Utánam kiabálnak: „kövér”, „dagi”, „idióta stréber”. Nem egyszer a fenekemre is azt mondták, hogy akkora, mint Ázsia. Az igaz, hogy nem vagyok piszkafa, egy kicsit kövérebb vagyok. Strébernek meg azért csúfolnak, mert az átlagom 5,00. Előfordult már, hogy visszazóltam nekik, de semmi hatása sem volt, csak még rosszabb lett. Nem tudom, mit tegyek, hogy leszálljanak rólam. Kérlek, segíts!

Csipkerózsa”

Válasz:

Sajnos neked is meg kellett tapasztalnod, milyen „másnak” lenni, a saját bőrödön megérezted, hogy a gyerekek mennyire durvák és könyörtelenek tudnak lenni. Azt is láthatod, hogy az erőszakoskodás mindenkit érinthet, nagyon közeli személyeket, mint a családtagok vagy közeli osztálytársak, de az utcán a teljesen ismeretlen járókelőt, idegent is, akiről nem tudnak semmit sem.

Az erőszakoskodás gyakoribb, ha többen vannak az erőszakoskodók. Csak olyankor piszkálódnak, ha egymást támogatják kegyetlenségükben, erősnek érzik magukat. Ilyenkor általában létezik egy bandavezér, akit a többiek mindenben utánoznak és követnek. Az ilyen piszkálódás és kegyetlenség, palást, sokszor valamilyen saját „hibának” az elkendőzése, pl. egy kajla fülnek, görbe lábnak, nagy orrnak, a rossz tanulmányi eredménynek, valamilyen bizonytalanságnak, boldogtalanságnak az elnyomása. Lehet, hogy attól a tényről is félnek, hogy holnap már ők kerülhetnek ugyanilyen helyzetbe mint te, hogy holnap őket fogják valami miatt csúfolni, piszkálni. Jó lenne, ha a bandavezérral beszélgetnél el elsőnek a barátságáról. Vagy kínáld föl nekik, hogy segítesz, ha valamit nem értenek, vagy ha nem megy nekik a házi feladat elkészítése. Olyan helyzetbe kell hozni őket, hogy elgondolkodjanak arról, mit is tesznek veled, hogy kétségbe vonják a bandavezér véleményét. A humor is sokat segíthet, ha a piszkálódásukat viccre fordítod, és te magad is nevensz rajta. Akkor nem érik el a céljukat, és lassan békén hagynak. Ám megteheted azt is, hogy egyszerűen ignorárod őket, úgy teszel, mintha nem is léteznének. Barátkozz azokkal az osztálytársaidal, akik nem piszkálódnak. Ezzel is elérheted, hogy meglássák, téged nem érint a piszkálódásuk. Ha ez se segít, gondoldj arra, hogy minden csoda három napig tart. Ha megint azt látják, hogy téged nem tudnak kihozni a sodorából, valami más szórakozás után néznek. Te pedig maradj olyan, amilyen eddig is voltál, kedves, segítőkész, jó barát, aki kész megosztani tudását másokkal, és segít azoknak, akiknek szükségük van rá. Ha pedig úgy gondolod, hogy egyik tanács sem válik be, mond el a gondodat az osztályfőnöknek, az iskola pedagógusának, pszichológusának, valaki felnőttnek az iskolában, akiben megbízol. Biztos, hogy nem hagynak magadra.

„Kedves Bizi!

Negyedikés korom óta minden héten elolvasom a Jó Pajtást, és a Bizalmas sorokat is, de nem gondoltam, hogy egyszer én is segítséget kérek. Hetedikés lány vagyok. Azt hiszem, nagy hibát követtem el, elkezdtem járni az egyik osztálytársammal, mert nem akartam megbántani azzal, hogy nemet mondok neki. Valójában még csak nem is tetszik! Sajnálattal kezdtem el vele járni, tudom. A fiú, úgy látszik, nagyon szerelmes belém, mert túlságosan kedves velem és rámenős is. Idegesített, és most is idegesít. Három nap után szakítottam vele, mert nem bírtam elviselni. Még mindig úgy viselkedik, mintha járnánk (még mindig szeret). Soha nem hagy békén. Mindezek ellenére még mindig barátok vagyunk, de néha látni sem bírom. Azt mondogatom magamban: „Bár elköltözne!”, de tudom, ez lehetetlen. Nem merem megmondani neki, hogy hagyjon békén, mert biztosan megsértődne (nagyon haragtartó, és ilyenkor kibíratatlan). Lassan ki fogok borulni, és ezért feltétlenül véget kell vetnem ennek a dolognak. Időközben megjelent egy fiú, aki nagyon tetszik. Nem tudom, mit tegyek. Kérlek, segíts!

Egérke”

Válasz:

Kedves Egérke!

Azt hiszem, most már te is tudod, nem a legjobb megoldás csak azért járni valakivel, hogy járjunk valakivel, ne maradjunk le a többiektől, vagy ha ugyanezt szánalomból tesszük. Az még rosszabb. Hazudtál önmagadnak, de becsaptad a fiút is, aki őszinte, igaz érzelmekkel fordult hozzád. Ő pedig még mindig abban a hitben él, hogy fontos a számodra. Te a barátot látod benne, és úgy is viselkedsz vele, míg ő a te baráti viselkedésedet, melegebb érzelmeként érzi és látja, hiszen ti, szerinte még „jártok”. Úgy tűnik, nem eléggé határozottan és érthetően fogalmaztad meg neki, hogy vége a kapcsolatotoknak. Ha igazából azt akarod, hogy „leszálljon rólad”, akkor számolnod kell a haragjával is, mert senki nem veszi jó néven, ha félrevezették, becsapták, eldobják. Ez a fiú biztosan így fogja magát érezni.

Ha mégis barátként akarsz elválni tőle, vértedz fel magad türelemmel, várd ki, hogy a rajongása alábbhagyjon, és ő szakítson veled. Reménykedj, hogy minél előbb ő is megtalálja a számára érdekesebb, vonzóbb lányt. Csak vigyázz, a baráti, inkább osztálytársi kedvesség kereteiben maradjon a viselkedésed. Ha megengeded magadnak, hogy hébe-hóba találkozzatok, elmenjetez moziba vagy sétálni, nem fogja észrevenni, hogy tartózkodón viselkedsz vele. Gondold át, számodra mi az elfogadhatóbb, a rövidebb, de fájdalmasabb, vagy a hosszantartó kínlás. A döntést neked kell meghoznod!

„Kedves Bizi! Kérlek, segíts!

Tizennégy éves vagyok, és nagyon nagy gondom van, ami boldogtalanná tesz. A születésemtől mindkét orcámon van egy-egy sima kerek szemölcsöm. Az utóbbi időben igen sokszor gondolok arra, hogy csúnya vagyok. Minden nap sírok, amikor belenézek a tükörbe. Tudom, hogy az ilyen szemölcsöket könnyen el lehet távolítani lézeres műtéttel. Az anyukám viszont nem engedi. Azt mondja, hogy várnom kell 18 éves koromig. Persze, nem neki kell még négy évig néznie magát a tükörben. Kipróbáltam púdereket, korrektorokat, de nem segítenek. Mit tegyek, hogy a szemölcseim kevésbé legyenek láthatóak?

Libikóka”

Válasz:

Ha hiszed, ha nem, nagyon kevesen sorolhatók be az elégedettek táborába, már ami a külsejüket illeti. Sajnos még a legtökéletesebb személy is talál magán kifogásolni valót. Van, aki szerint túl vékony bokája, vagy a túl kicsi melle, ronda, nagy a fenéke, a szeplői stb. Az elégedetlenségnek számos okát felsorolhatnánk. Nem hiszem, hogy az a két szemölcs rúttá tesz téged, inkább megadja az egyéniségedet. Ez az, ami különlegessé, egyedivé tesz téged. Jómagam is azon a véleményen vagyok, hogy fiatal korban csak a legszükségesebb életmentő vagy egészségügyi beavatkozásokot kell elvégezni. Vannak olyan esztétikai műtétek, amelyekről minél érettebb fejjel kell döntenet, amikor megértjük azt is, hogy mi válik jobba, de azt is, milyen veszedelmeket rejthet magában. Akkor, amikor már elég idős és tapasztalt leszel, még egyszer átgondolhatod, mit is akarsz, hogy egyáltalán változtatni kell-e magadon. Addig is gondoldj arra, hogy voltak olyan történelmi norszakok, amikor ugyanilyen szemölcsöket rajzoltak maguknak, ha nem volt nekik. Még a híres színésznő, Marilyn Monroe is kihangsúlyozta az arcán a szemölcsét. Ez a divat biztosan újra és újra visszatér. Van, hogy azt, amit ma, ebben a pillanatban, csúnyának élsz meg, néhány év múlva, azért mert divatos, külön meg is szeretheted. És azt se feledd, hogy a szépség is relatív fogalom. Nem a tökéletesség az, ami vonzóvá tesz, hanem az ember egész lénye, a hibáival együtt. A szépséget a külső kinézetén kívül az arcjáték, a hang, a szellem, a személyiség is meghatározza. Lesz, akire minden szépséghibája mellett is szépnek látunk, és biztos, hogy van sok tökéletes nő is, akiket nem látnak szépnek az emberek. Különben is, a szépet a néző szeme látja.

Önismereti játék

Milyen gyümölcs vagy?

Mint ahogy a zenei ízlésünk vagy az öltözködési stílusunk is meghatároz minket, úgy az is, hogy milyen gyümölcsöt fogyasztunk. Biztosan észrevetted, hogy nagyon sok embert meghatároz az, hogy milyen színű ruhákban érzi jobban magát, milyen állatokat kedvel inkább, és milyen zenét hallgat szívesebben. Hasonlóképpen ezekhez az ízlésbeli különbségekhez, az is nagy mértékben meghatározza az ember alapvető jellemvonásait, hogy milyen gyümölcsöket fogyaszt szívesen. Természetesen, valószínűleg ezeknek a keverékét fogod kapni magadra nézve, de azt te is látni fogod, hogy mennyire igazak ezek a leírások.

Őszibarack

Akik az őszibarackot fogyasztják a legszívesebben, azok jellemzően nem a nagyon intenzív élményeket keresik az életben, inkább a lágyabb, finomabb programok hívei. Egy fesztivál helyett például inkább egy jó séta a napsütésben az, ami inkább lázba hozza őket, na meg a hosszú reggeli lustálkodások az ágyban.

Eper

Kacér személyiségre vall. Az epret kedvelők általában képesek önmaguk kényeztetésére, így egyedül, minden társaságot mellőzve is remekül tudják múlatni az időt a legnagyobb kiegyensúlyozottságban.

Görögdinnye

Eszméletlenül társasági lény, aki szereti, ha nagy a pörgés körülötte, és nem szívesen marad ki egy buliból sem. Tulajdonképpen, ha társaságban lehet, akkor már jól is érzi magát, akármilyen a program.

Mangó

Örök és szüntelen álmodozó, aki sokszor egy kicsit azért többre vágyrna annál, ami őt körülveszi. Ennek köszönhetően azonban próbálja is úgy alakítani a környezetét, hogy az neki megfeleljen, így rengeteg kreatív tevékenységet végez, és megállás nélkül alkot.

Kivi

A vidámságával és energiájával mindent mozgásba hoz maga körül. Általában vidámsággal és mérhetetlenül pozitív kisu-

gárással „felszerelt” egyén, aki imádja az új élményeket, és mindenek előtt a jó humort és a középpontban létet.

Alma

Az átlagnál merészebb, bátrabb, de sokszor meggondolatlan és kellő körültekintés nélkül cselekszik. Nem szereti a korlátokat és a kötöttséget, így, ha egy mód van rá, akkor azért meg is szegi a szabályokat, csak éppen annyira, hogy érezze – neki nem parancsol senki!

Sárgadinnye

A különleges dolgok kedvelője, így soha ne állj neki elő átlagos ötlettel, mert semmi esetre nem fogja őt lázba hozni. Sokszor a koránál érettebben gondolkodik, de nem mondhatni, hogy koravén lenne, csupán érettebb, és az ízlése is kiforrottabb az átlagnál.

Banán

Nyugodt és kiegyensúlyozott vérmérsékletű egyén, aki, mielőtt cselekedne, kétszer is átgondolja, hogyan a legjobb megtenni valamit. Megbízhatóságáról híres, és mivel nagyon empátikus személy, mindig lehet számítani a segítségére.

Miért fontos télen sok zöldséget és gyümölcsöt fogyasztani?

A legtöbben úgy gondolják, hogy a téli hidegben többet kell enni, s ilyenkor főként a zsírosabb, laktatóbb, nehezebb ételeket kívánjuk meg. Sőt, ilyenkor az őszi és téli határán fáradtabbak, levertébbek vagyunk, ami a vitaminhiány számlájára írható, mert sajnos kevesebb zöldséget és gyümölcsöt fogyasztunk. Az eredmény pedig a tavaszi súlytöbblet. Ám nem kell, hogy ez így legyen. Minimális odafigyeléssel csökkenthetjük az évszakhoz kötődő kellemetlenségeket.

A helyes életvitel, a kiegyensúlyozott táplálkozás, a megfelelő intenzitású és mennyiségű testmozgás nemcsak nyáron valósítható meg, hanem a hidegebb hónapokban is. Tavasszal és nyáron sokkal több gyümölcs és zöldség érhető el, de télen is kivitelezhető a megfelelő ellátottság a vitaminokból és ásványi anyagokból, gondoljunk csak a déli gyümölcsökre, amelyekről egész évben roskadoznak a boltok polcai.

Fontos C-vitamin-források a citrom, narancs, kivi, zöldbokor, fejes káposzta, vö-

röskáposzta és a karfiol. Télen még fontosabb többet fogyasztanunk belőlük, mert az ilyenkor gyakoribb légúti fertőzések megelőzésében nagyon fontos szerepük van, hiszen segítik az immunrendszer működését.

A C-vitamin hiánya a szervezetben a fertőzésekkel szembeni ellenálló képesség csökkenését okozza, valamint fáradékonyságot. Ezért is fontos, hogy télen is bejutassuk a szervezetünkbe, ha lehet, nyers gyümölcsök és zöldségek formájában. Azért fontos ezt hangsúlyozni, mert hő hatására bomlik a C-vitamin, s kevesebb lesz a készletben, mint amennyi a nyersben van. Hőkezelés nélkül nagyon finom salátákat készíthetünk káposztából vagy zöldbokorból. S ha naponta változatosan szerepel az étrendünkben gyümölcs, zöldség, gabonatermék, teljes kiőrlésű pékáru, hús és húskészítmény, tej és tejtermék, hetente pedig halétel, olajos magvak, száraz hüvelyes és 3-4 db tojás, akkor biztosítani tudjuk szervezetünk vitamin- és ásványi anyag szükségletét.

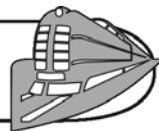
Mit jelent a kéztartásunk?

A kézhordozás világszerte sajátos pszichológiai jelentéssel bír. Sokat elárul a karakterről, hogy az ember miként tartja karjait járás közben, mennyire szorítja a testéhez, vagy milyen távol vannak a testétől, és azok milyen ritmusban, összhangban mozognak a testével. Ideális kartartás az, ha a karok oldalt lazán, de nem élettelenül lógnak, s az ujjak csak részben zártak. Ez a fajta kézhordozás az óvatos, józan, megbízható, igazi értékű, meggondolt emberek ismertetőjele.

A kezét eldugó vagy zárva tartó személy általában titkolódzó, kétszínű, képmutató, hamis ember. Olyan, akinek valami „takargatnivalója” van.

Aki a karját lazán oldalt tartja, élettelenül lóbálja, az ujjai csaknem nyitottak, céltalan, döntésképtelen személy, lusta gondolkodni, befolyásolható, nem csinál problémát semmiből, meggondolatlanul költekezik, szórja a pénzt.

Határozott fellépésű, eltökélt, tevékeny, energikus típusú ember viszont az, aki a karjait oldalt tartja, az ujjait szorosan ökolbe zárja. A lazán ökolbe zárt kezű ember szilárdan, tudatosan cselekvő személy. A görcsösen ökolbe zárt kéz pedig megszállottságról, szenvedélyességről árulkodik.

Egy ember, aki vigyázott a körülötte élőkre

Kukkantsunk be Mikulás szülőföldjére!

Turisták ezrei érkeznek Törökországba, hogy felkeressék azokat a helyeket, ahol *Szent Miklós* született, élt és dolgozott. Különösen Oroszországból jönnek sokan, hiszen a püspök az ország fő védőszentje. Naponta több mint száz busz hozza a kíváncsiskodókat, akiket a Mikulás mellett az áprilistól októberig tartó meleg idő és a Földközi-tenger csodás partjai is ide vonzanak. Szent Miklós, törökül *Noel Baba* Patarában, Lükia partjainál született a 3. évszázadban jómódú családban... – de ezt a történetet ismeritek, ha nem, olvassátok el a 9. oldalon.

Hogyan lett a török püspökből az egész nyugati kultúrkör által ismert és szeretett, jótékony Mikulás? Ez jó kérdés. Tény azonban, hogy legendák százai övezik életét, melyek mind kedvességéről, önfeláldozásáról szólnak, így nem véletlen, hogy a világ talán legnépszerűbb szentjévé avatták. Megtették a szüzek védőszentjének, de a gyerekek, matrózok, foglyok, jogászok, New York és Oroszország patrónusa is ő lett.

Demre már Szent Miklós halála után zarándokhely lett, bár akkor még egészen más formában. Ma már szinte természetes, hogy leginkább a turistákat akarják megfogni Szent Miklós történetével, ezért üzletek és standok százai vannak tele mindenféle Mikulás-hoz kapcsolódó ajándéktárggyal. Képeket, figurákat, könyvjelzőt, szőnyeget és szinte bármit megkaphatunk a Mikulás alakjával díszítve, sőt néhány étteremben a püspök még a tányérokra is visszaköszön. Az általunk jól ismert Mikulás figurájához a Coca-Cola cég járult hozzá, mert népszerűvé tette az egész világon a fehér szőrmegalléros piros kabátot, nadrágot, bojtos sapkát viselő kövérkés, fehér szakállú Téalapót. Vele szemben a hagyományos Mikulás hosszú köpenyt, valamint fején süveget visel, a kezében pedig pásztorbotot tart. Túlzás lenne azt állítani, hogy a török kultúrának mára részévé vált a Mikulás, ugyanakkor Noel Baba egyre gyakrabban jelenik meg a török városok utcáin és az iskolákban év vége felé. Ajándékokat oszt, és

Noel Baba, azaz Téalapó emlékműve a mai Demrében

Demre a világról nézve

emlékeket idéz egy olyan emberről, aki egykor vigyázott a körülötte élőkre, különösen a gyermekekre.

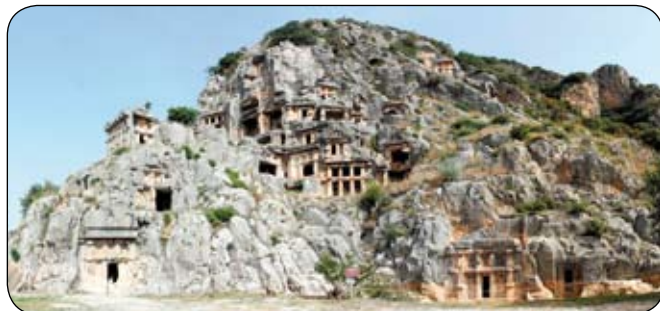
A török tengerpart legnépszerűbb része közelében van Demre, így aki Antalya, Alanya, Bodrum, Marmaris közelébe utazik, az okvetlenül keresse fel Demrét is. Nem véletlen, hogy ez a táj világszerte ismert és kedvelt turistacélpont, mert a kikapcsolódás, úszás-napozás

mellett több ezer éves műemlékeket is felkereshetünk. Demrében például ókori kőszínház őrzi a régi idők emlékét, még jellegzetesebbek és eredetibbek azonban a sziklába vésett sírok, amilyenekre kevés vidéken van még példa. A környéken fennmaradt emlékek egészen az i. e. 5. évszázadig vezethetők vissza. Ekkoriban Demrét még Myrának hívták.

N-a

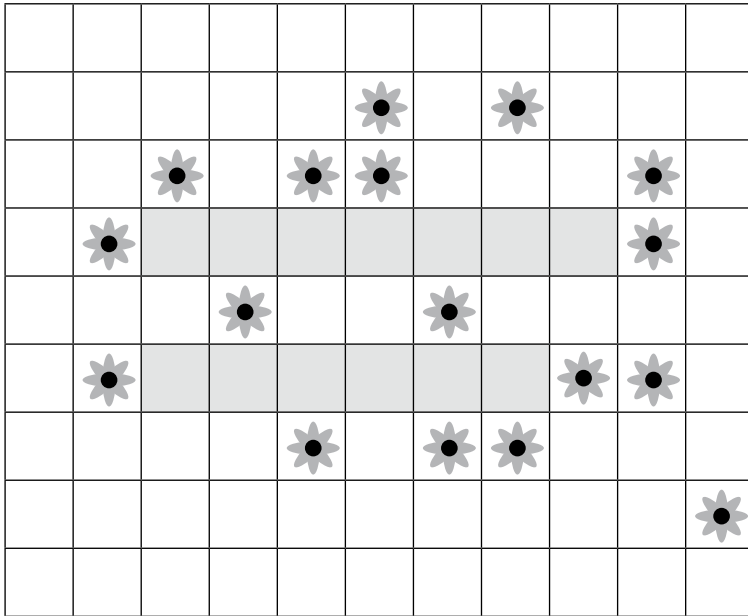
Jó állapotban maradt fenn a mai napig a myrai kőszínház

Számos műemlék közül is kiemelkednek a különleges sziklasírok

Berakós rejtvény

– Mondd, Peti, tudod, mit főz ma a nővéred?

– Persze hogy tudom.

– Mit?

– ...

A válasz a rejtvényben, de előbb rakd be a rejtvényrácsba a szavakat, betűcsoportokat.

Kétbetűsek: ÁÜ, KA, LI, MA, NN, OÁ, RA, TE.

Hárombetűsek: ÁGI, DIE, ÉÍV, IDA, IME, TIM, TON, ZEL.

Négybetűsek: GÜLL, LAND, NEON, ONOD, SZÁZ, UGRO.

Ötbetűsek: ADAGI, SZITA.

Hatbetűsek: BEFONO, SÁRADI.

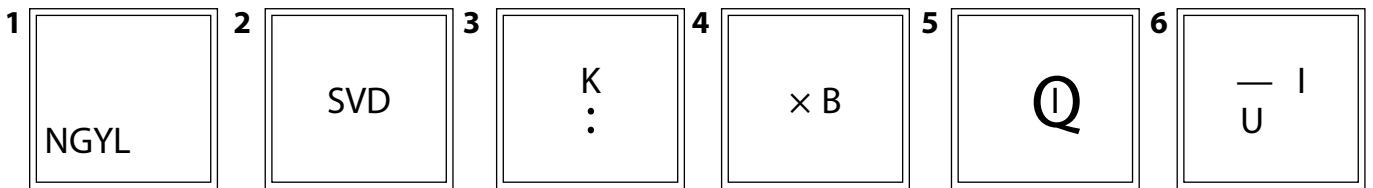
Hétbetűs: ELMODOM.

Kilencbetűs: MARADANDÓ.

Tízbetűs: DÍNOMDÁNOM.

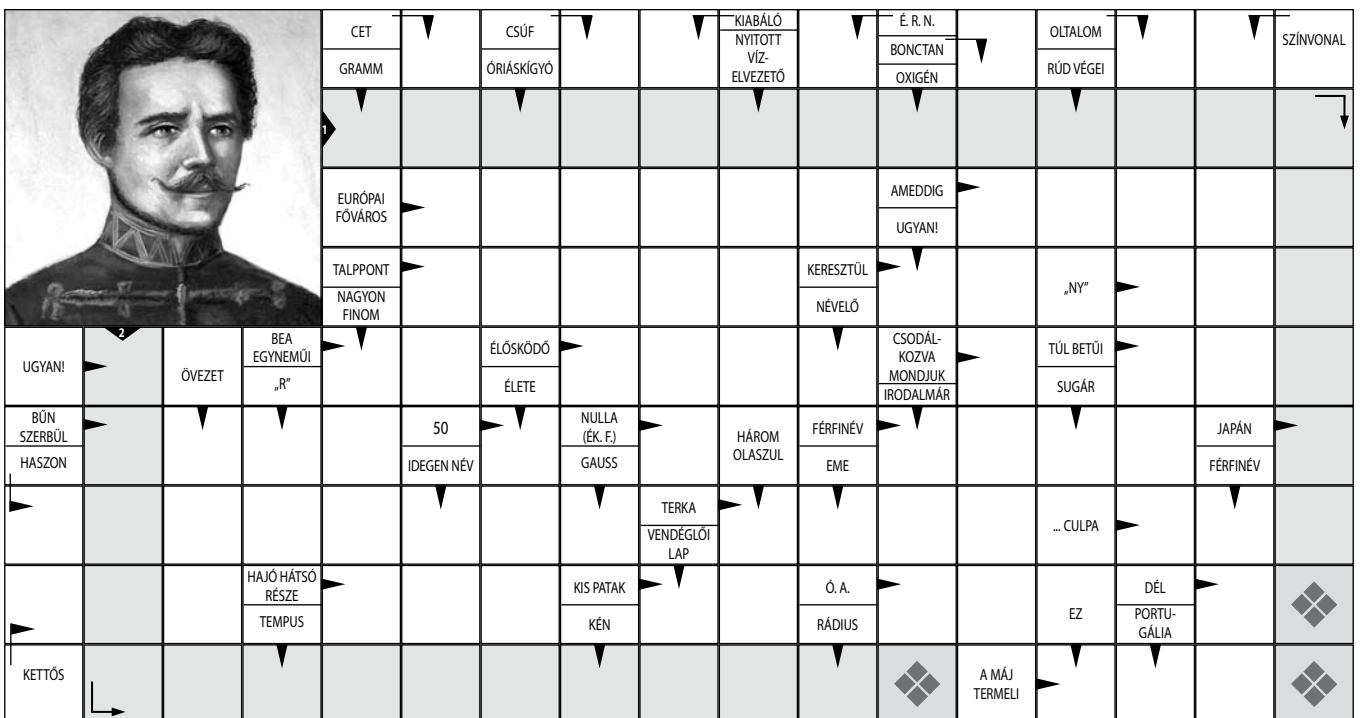
Tizenegy betűsek: MIKULÁS-ESTE, ÓVODAI ÜNNEP.

Betűrejtvények

Skandináv rejtvény (37.)

Rejtvényünkben az 1848/49-es szabadságharc székely hősének nevét, mesterségét és remekművét rejtettük el.

A 36. skandináv rejtvény megfejtése: MOZART, FIGARÓ HÁZASSÁGA, A VARÁZSFUVOLA, REKVIEM

Szóbetoldó

	SZ				G		
C	S				G	E	
K	É	S			J	Á	R
E	L	S			É	R	T
I	D				É	R	
Z					J		

Csak egyetlen szót kell találnod, amely minden sorba beilleszthető. Értelmes szavaknak kell kialakulniuk.

Egy kicsit ravasz

59	64	3	2	81	70
2	19	80	37	6	45
40	5	12	69	37	8
18		56	40	2	39
67	38	49	1	50	2
3	20	7	58	49	16

A számok belső logikáját kell megtalálnod, s már meg is van a keresett szám.

Lóugrásban

ZZ	T	G	I	V
I	K	K	A	L
E	E	Ó	É	A
S	D	E	É	R
K	L	T	D	D

Az ábrában Radnóti Miklós Himnusz a békéről című versének utolsó sora található. A lóugrás szabályai szerint fejtsd.

Csak logikusan

15	7	5	37	2	14	23	9
11		21		8			

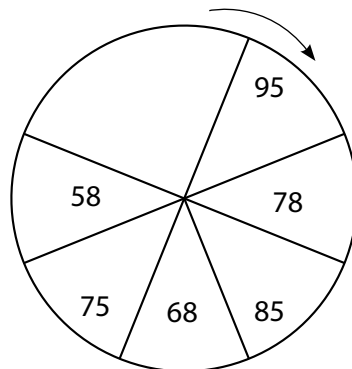
A hármas számcsoportokban levő számok egy bizonyos logikai elgondolást követnek. Ha ezt felismered, írd be a kereset számot az üres négyzetbe.

Játék a betűkkel

C	E	G	N	Ó	S					
A	A	C	R	S	V					
I	N	Ó	R	S	Z					
A	É	S	T	T	Z					
A	G	M	R	U	Y					
A	A	L	M	S	Z					

A bal oldali sorok betűiből alkoss értelmes szavakat. Az átlóban egy téli lábbeli nevének kell kialakulnia.

Körszámtan

Ha logikusan gondolkozol, megtalálod a hiányzó számot.

Szóbetoldó

		A				Ó		
	T	A				O	S	
A	T	A				M	Á	NY
M	E	G				Ó	Z	Ó
	V	A				T	Ó	
	S					T		

Csak egyetlen szót kell találnod, amellyel mind a hat sorban értelmes szót alkothatsz.

A dunai galóca és a Facebook

Rendkívül hosszú utat tett meg a mel-
lékelt csodálatos fotó. Gothárd Ferenc
Alpár küldte Székelyföldről. Persze,
nem borítékban utazott a kép, mint ahogy a
múltban szokott, hanem e-mailben érkezett,
többbedmagával. A küldeményben azonban
nemcsak a csodálatos vidéket, egy szilaj pa-
takot, a horgászt és gyönyörű zsákmányát be-
mutató fényképek érkeztek, hanem kérdés is.

Horgásztársunkat az érdekelte, hogyan
állapítható meg külsőleg – ha egyáltalán
megállapítható –, hogy a dunai galóca adott
példánya hím vagy nőstény. Székelyudvarhe-
lyi horgásztársunknak ugyanis gazdag halis-
merete és számottevő horgásztapasztalata
ellenére ez volt az első találkozása a galóccal.
Futólag elmondta, többet is fogott, de azok
kisebbség voltak.

A dunai galócáról nem árt tudni, hogy a vi-
lág legnagyobbra növő pisztrángféléje; veszé-
lyezettett és fokozottan védett faj; pirosbetűs
ünnepe a horgász számára, ha fog belőle...

Gothárd Ferenc Alpár a Székelyföldön fogott gyönyörű galóccal

Balról a halvány színezetű nőstény, jobbról a sötétebb hímek. És azt sem árt tudni: fotónkon egyméteres halak láthatók

Tekintettel arra, hogy nálunk az elmúlt né-
hány évben ellenőrzött körülmények között
sikeresen szaporították a galóccat, Ferencet az
érdekelte, hogy a nemek megkülönböztetése
terén milyenek a tapasztalatai a galócaprog-
ramban dolgozó halszakértőknek.

Mivel a „fejszbuk” nemcsak „csetelésre”,
„szelfizésre” meg „lájkolásra” jó (szándékosan
írtuk idézőjelesen és helytelenül), hanem
hasznos tapasztalatok cseréjére is, a kérdést
(lefordítva) és a fotókat (változtatlanul) azon-
nal továbbküldtük Ljubomir Pejčićnek. Ez a
fiatalamber ugyanis a kezdetek óta tagja a ga-
lócaszaporító csapatnak, és maga is horgász.
Már fogott nagy galóccat, és vagy félszáz ezer
kis galóccat nevelt fel, és juttatott a Drinába.
Ljubo gyorsan válaszolt, Ferencnek pedig to-
vábbi kérdései voltak. Szóval felforrósodtak a

vonalak, és rendkívül gyorsan áramlottak az
információk. Van egy sanda gyanúnk, hogy
ez volna a Facebook hasznos alkalmazásának
egyik formája. Ám nem erről, hanem Ljubo vá-
laszairól van szó.

A halszakértő elmondta, hogy a dunai galó-
cánál nem tapasztalható az úgynevezett nemi
képtelenség. Arról a jelenségről van szó, hogy
azonos faj hímjein és nőstényein jól látható
különbségek észlelhetők. A halaknál ez csak
bizonyos fajoknál tapasztalható, és nagyon
jól kell tudni, mire illik odafigyelni. Meg azt is,
hova kell nézni, is mit kell ott látni. A compónál,
a petényi márnánál, a réti csiknál... találunk
ilyen bélyegeket. Még ívási időn kívül is.

Ívási időben más a helyzet, számos halfaj
ugyanis ilyenkor úgynevezett nászszíneket
ölt. Uszonyai, testrészei színeződnek el, foltok,

Ljubomir Pejčić drinai zsákmánya

dorozsmák jelennek meg rajtuk. Vannak fajok,
amelyeknek bizonyos testrésze (pl. a lazacok-
nak az alsó állkapcsa) alakul át... A dunai galóca
esetében azonban csupán árnyalatnyi színvál-
tozásra kerül sor. Még a szakember szeme is
csak akkor tud különbséget tenni, ha rendel-
kezésére állnak mindkét nemnek a képviselői.
A galóca nőstényei – olvastuk Ljubo levelében
– mindig halványabbak, mint a hímek. Annak
ellenére, hogy azonos környezetben az azonos
faj képviselői egyforma színűek szoktak lenni.
Ívási időszakban a galóca hímjeinek testszíne
elsötétül, a nőstényekké kihálványodik. Ám
ezek a különbségek csak akkor mondhatók
biztosra, ha mindkét nem képviselőit azonos
színű edényben egymás mellett tartjuk. Szó-
val komoly feladat, amely nagy tapasztalatot
igényel. Pedig, színekről lévén szó, mindenki
láthatja.

A másik megkülönböztetési alap – mondta
el Ljubomir Pejčić – a halak ivarvilágának a
mérete. Az erre alapozott megkülönböztetés
azonban komoly szakmai ismereteket igényel,
annak hiányában jobb nem foglalkozni vele.

Ami pedig a Facebookot illeti, a dunai galó-
cának is van profilja. A szóban forgó hal kedve-
lői hozták létre, és nyílt csoportról van szó.

A közelmúltban két fiatal természetbarát
– Jovana Milanko és Dušan Brković – filmet
forgatott a dunai galócáról. Ez az alkotást egy
hónappal ezelőtt a malajziai Kuala Lumpur-
ban megtartott filmfesztiválon a csaknem
négy száz beérkezett pályamű közül a legjobb-
nak minősítette a zsűri.

Úgy tűnik, a galócának a kihálás peremére
kellett sodródnia, hogy komolyan kezdjünk
foglalkozni vele.

Buzás Mihály

Smerd meg, melyik országban milyen hagyománynak örvend a Mikulás, és hogyan ábrázolja a néphiedelem!

Lappföldi Mikulás

Az igazi Mikulás, akit Joulupukkinak hívnak, Lappföldön lakik a feleségével és húsgétségeivel, a manókkal. Itt készítik közösen egész évben az ajándékokat a gyerekeknek, akiket megajándékoznak decemberben. 1985-ben egy finn falut, Napapiirit Mikulásfaluvá avatták, ahol gyakran látni a Mikulást, hiszen itt található a hivatalos irodája és postahivatala is, ahova egész évben várják a gyerekek leveleit.

Orosz Mikulás

Oroszországban a Télapót Djed Moroznak, vagyis Fagy Apónak hívják. Orosz szánon, vagyis trojkán érkezik újévkor, nincs szemüvege, piros vagy kék himzett kabátot visel, és nagy vándorbottal jár, fejét óriási szőrös kucsma díszíti. Az orosz gyerekek

Mikulások a nagyvilágban

ajándékát az ablakba teszi, így nem kell bemászni a kéményen. Segítője Sznyegúrocska, vagyis Hópelyhecske, aki ezüst vagy hófehér ruhában jár, és segít neki az ajándékok szétosztásában.

Amerikai Mikulás

Az amerikai és kanadai Mikulást Santa Clausnak hívják. Nagy termetű, pirosposztagás, idős ember, aki mindig jókedvű, és a mondatait általában így kezdi: Ho-ho-ho! A rénszarvasok is nagy népszerűségnek örvendenek Amerikában, a legismertebb közülük Rudolph, akit akkor választott magamellé a Mikulás, amikor a testvérei kicsúfolták a piros orra miatt.

Angol Mikulás

Angliában a Mikulást Father Christmanak, vagyis Karácsony Apónak hívják. Piros kabátot és csizmát visel, fehér a szakállja. A viktoriánus korban még gyakori volt a zöld és barna kabátban való ábrázolása is. Az angol Mikulásnak úgy küldenek levelet a gyerekek, hogy bedobják azt a kandallóba, ahonnan a levél és a kívánságlista egyenesen az Északi sarkra repül.

Olasz Mikulás

Olaszországban nem jellemző, hogy Mikulás járna a gyerekekhez, őket inkább a Strega Buffana látogatja meg, a Jóboszorkány. Karácsony másnapján érkezik, és rengeteg ajándékot oszt ki a jó gyerekeknek, akik pedig rosszul viselkedtek az évben, azok szemet kapnak tőle.

Boszorkányhoz illően seprűnyélen lovagolva járja be egész Olaszországot.

Ausztrál Mikulás

Ausztráliában Mikulás ünnepe nyár közepére esik. Éppen ezért az ausztrál gyerekekhez érkező Mikulás nem havon közlekedik, az ő szánját nyolc fehér kenguru húzza. Külsejét tekintve ugyanolyan, mint az amerikai vagy angol Mikulás, jó kedvű, kedves, figyelmes, és természetesen mindig megajándékozza a jó gyerekeket.

Japán Mikulás

Japánban a Mikulást Hoteioshónak hívják, ami Ajándékot Hozó Istenséget jelent. Alakja egy buddhista szerzetes személyével olvadt össze. Ugyanúgy faggatja, majd dicséri és megajándékozza a japán gyereket, mint más országokban. Azt tartják róla, hogy hátul is van szeme, így minden gyereket jól lát.

Német Mikulás

A német Mikulásnak is piros nagykabátja van, és a tarisznyájában vagy a zsákjában hozza a játékokat a jó gyerekeknek. Neve Weichnachtsmann, vagyis Karácsony Apó. Segítője, Knecht Ruprecht tölti be a büntető szerepet. Külseje nagyjából mindenhol azonos: kis ördögfióka ördög ábrázattal.

Holland Mikulás

Hollandiában a Mikulást Sinterklaasnak hívják, minden évben november közepén száll partra Hollandiában. Ő is piros palástot visel, Amerigo nevű fehér lován járja be az országot, és december 6-ára virradóra teszi a gyerekek kikészített cipőibe az ajándékokat. A gyerekek répát és vizet készítenek az ablakhoz, hogy Sinterklaas lova ehessen és ihasson.

Itt a Mikulás

megegyezik az üdítő doboz magasságával, a csizma felső része pedig a doboz szélességével.

A doboz mélységénél 2 centiméterrel szélesebb csíkokat vágj a kartonból, melynek széleit 1-1 centiméternél hajtogasd be. Ebből a szélességű csíkból vágj kettőt, az egyik hossza a doboz magasságával egyezik meg, a másik pedig hosszabb darab. A hosszabb csík behajtogatott részét vagdosd be cikk-cakkban, hogy könnyen hajlítható legyen.

Elsőként a doboz rövidebb oldalát borítjuk be a rövidebb csíkkal. Majd az egyik csizmaforma következik. Ezután jöhet a hosszú csík, melyet a csizma orrának ívéhez igazítunk. Az utolsó, vagyis a negyedik

oldallal beborítjuk a dobozt, és ezzel kész a csizmánk. A felső részt ragasztózd be, és vond be a vattával! A csizma széleit tovább díszítheted dekortapaszal.

Mikulás figura

Hozzávalók: 12 cm nagyságú papír- vagy fatojás (kreatív hobbi boltban beszerezhető), piros festék, kartonpapír piros, fehér és fekete színekben, olló, ragasztó

Elkészítés: A tojást festd be pirosra, és hagyd megszáradni! A megfelelő színű kartonpapírra rajzold rá a Mikulás testrészeit, és vágd ki őket! A Mikulás fejét, karjait, kabátujjait, kesztyűit és a további kiegészítőket ragaszd rá egyenként a tojásra!

Tipp: Ha a hobbi boltban találsz olyan tojásformát, ami üreges, válaszd azt, mert akkor kis ajándékokat is rejthetsz a Mikulás formába!

Itt az idő, hogy elkezdj feldíszíteni az otthonod az ünnepekre! A következő dekorációkat könnyedén elkészítheted te magad is!

Csizmácskák a Mikulás apró ajándékainak

Hozzávalók: piros karton, üdítő doboz, dekortapasz, vatta, olló, ragasztó

Elkészítése: A piros kartonból vágj ki 2 darab csizmaformát, melyek magassága

Agresszív kismalac

Az agresszív kismalac mohón majszol egy mogyorós csokit. A nyuszikának már csorog a nyála, nem is bírja tovább:

- Te, malacka, én még sohasem ettem ilyen csokoládét.
- Mire a kismalac:
- Nem is fogsz.

Miért

- Miért tartják az oroszlánt ketrecben?
- Mert az akváriumban megfulladna.

Mélység

- Milyen az abszolút mély kút?
- ?
- Amelyikben a ma bedobott kő csak holnap csobban.

Mi az?

- Idejében érkező írásjel?
- Pontosvesző.
- Föld feletti üzlet?
- Égbolt.
- Guruló nép?
- Görög.
- Mágiát folytató négy lábú?
- Varázsló.

Jóslat

A vendég bemegy az étterembe, és azt mondja a pincérnek:

- Mondja, mit lehetne itt enni?
- Lehetne enni libát, hagymás rostélyost, bécsi szeletet, vesepecsenyét, de ahogy én látom, maga tökfőzeléket fog enni.
- Micsoda szemtelenség ez? Honnan veszi, hogy én tökfőzeléket fogok enni?
- Onnan, hogy nálunk egyéb nincs.

Harapós kutya

- Csak nem emiatt az öklömnyi kutya miatt tette ki az ajtóra a „Harapós kutya” táblát, szomszéd?

- De, épp ezért. Ha semmi sem figyelmezteti a belépőt, még rálép valaki szegénykémmre.

Madarak

Két madár ül az ágon. Azt mondja az egyik:

- Csip, csip.
- A másik odébb húzódik:
- Csak nincs bolhád?

Jó gazdi

- Milyen rosszul néz ki, szomszéd, csak nem beteg?

- Nem én, hanem a kutyám.
- Attól ilyen sápadt?
- Hát igen. Egész éjjel én ugatok helyette.

Tényleg...

- Hány éves ez a gyönyörű bika? - kérdi a turista a farmertől.

- Kettő.
- És miről lehet ezt megállapítani.
- A szarváról.
- Tényleg, hiszen két szarva van...

Van hal, nincs hal

Két bolond ül egy csónakban a sivatag szélén. Arra jön valaki, és megkérdezi, mit csinálnak.

- Horgászunk - válaszolják a bolondok.
- De hiszen itt nincs hal!
- Mire az egyik:
- Ugye mondtam, hogy evezünk beljebb!

Rosszért jóval

- Nagymama, igaz az, hogy a becsületes ember rosszért jóval fizet?

- Igen, kisunokám, így van.
- Akkor vegyél nekem csokit, mert eltörtem a szemüvegedet.

Játékboltban

Az anyuka egy játékot vesz a gyermekének. Az eladó megkérdezi:

- Asszonyom, becsomagoljam, vagy a kedves fiacskája azonnal szétszedi?

Meglepetés

- Mit veszel a fiad születésnapjára?
- Egy füzetet.
- De hát az nem lesz neki meglepetés!
- Dehogynem. Görkora számít.

Volt már büntetve

Egy férfit család vádjával állítanak bíróság elé: fiatalító tablettákat próbált forgalomba hozni.

- Volt már büntetve? - kérdezi a bíróságot.
- Igen, uram, 1982-ben, 1975-ben, 1921-ben, 1874-ben és 1799-ben is elítéltek...

Micsoda bátorság!

- Én már álltam szemtől szemben fegyvertelenül egy oroszlánnal!

- Tényleg? És mit csináltál?
- Továbbmentem a következő ketrechez.

Ismerkedési kísérlet

- Bocsnát, kisasszony, az az érzésem, hogy már láttam magát valahol!

- Nincs kizárva, én elég gyakran vagyok valahol.

- Jó lenne, ha estére, mire a férjem hazaér, megjavítaná!

- Azt hiszem, kár volt eladni a telkünket, hogy kocsi vehessünk!

Különbség

- Mi a különbség a kopasz angol és a kopasz skót között?
- Az angol végigjárja az összes orvost, egy vagyont költ hajnövesztőre, s végül vesz egy parókát. A skót eladja a fésűjét.

Nem reuma

- Két skót találkozik az utcán. Az egyik szinte a földig hajolva, rövid botra támaszkodik.
- Hát veled mi történt? Reuma?
- Dehogy. Eltörött a botom.

Úszólecke

- Tegyétek a fejeteket a vízbe, és számoljatok háromig – mondja az úszóedző az első úszóleckén. Peti bevallja:
- Én csak egyig tudtam számolni, mert utána bement a számba a víz...

Névnep

- VIII. Henrik döbbenet látja, hogy egyik testőre részegen dülöngél.
- Felséged névnapja alkalmából ittam – mondja a testőr.
- De hiszen ma nincs is Henrik napja!
- Hát nem, de nyolcadika van...

Ritkaság

- A régiségkereskedő azzal a trükkel akar eladni egy órát, hogy Julius Caesar azzal járt Amerikában.
- Ugyan már! – méltatlankodik a vevő.
- Caesar idejében még nem is fedezték fel Amerikát.
- Éppen ezért ritkaság ez az óra – hangzik a válasz.

Ferike

- Az állatkertben, a félelmetes oroszlánok ketrecre előtt áll Ferike az apukájával.
- Mondd, apu, ha kettőnk közül valamelyikünket megeszi az oroszlán, akkor hányas busszal kell hazamennem?

Megbízható orvos

- Mondd csak, megbízható ez az orvos?
- Dehogy! A múltkor is hat hétig kezelt valakit sárgasággal, aztán kiderült, hogy japán...

A szomszéd tehene

- Mondd, miért énekelsz, amikor fáj a fogad?
- Azért, hogy más is szenvedjen.

Következtetés

- Ezen a héten már negyedszer késik!
- mondja a főnök az elkésett alkalmazottnak.
- Mire következett ebből?
- Arra, hogy ma csütörtök van!

Kölcsönkenyér

- Adj kölcsön ötszáz dinárt, Tibor!
- Mikor adod vissza?
- Rongyos ötszáz dinárért még jósoljak is?!

Úthenger

- Virágcsokrot szorongató férfi érdeklődik a baleseti sebészet portáján:
- Mondja, kérem, hol fekszik az a beteg, akit elütött az úthenger?
- A portás fölneéz:
- Tizenegyes, tizenkettes és tizenháromas szoba.

Nyelvelés

- Van egy eladó vadonatúj japán színes tévé olcsón. Nem veszi meg? Két év garancia van rá.
- Minek venném meg, amikor egy szót sem tudok japánul.

Új cipő

- Nézd, drágám, ma vettem egy új cipőt! – dicsekszik Pacsmag a feleségének.
- Igazán jól áll – dicséri az asszony a barna műbőr lábbelit.
- Igen, de sajnos csak néhány nap múlva vehetem fel.
- Miért?
- Mert az eladó azt mondta, hogy az első napokban szorítani fog.

Felvételi

- Két krumpli beszélget.
- Képzeld, jelentkeztem a műszaki egyetemre! – újságolja az egyik.
- És felvettek?
- Megörültél? Egy krumplit?!

Körültekintő

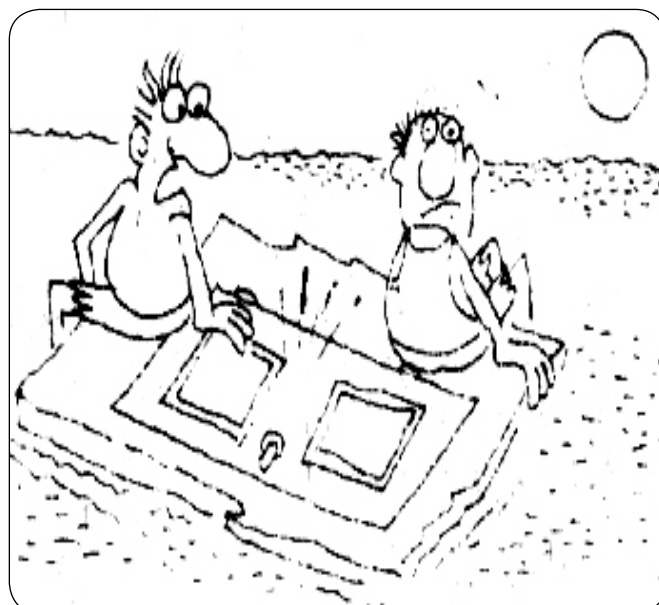
- Miért írod be minden ismerősöd nevét a naptárodba? – kérdi a skótot a barátja.
- Hogy tudjam, mikor van a születés- és a névnapjuk, nehogy akkor látogassam meg őket.

Latin

- Régen láttam a férjed, Gizikém.
- Éjjel-nappal latinul tanul a szerencsétlen.
- Latinul? Ugyan már, miért?
- Mert a jövő hónapban Latin-Amerikába helyezi át a minisztérium.

- Képzeld, drágám, ma már a forgalomba is kivitt az oktatóm!

- Te is hallod, hogy valaki kopog?

ISKOLÁINK NÉVADÓI Miloje Čiplić

Miloje Čiplić, a törökbecsei általános iskola névadója helyben, Törökbecsén született, 1912-ben. Sokan nem tudják, mivel érdemelte ki ezt a megtiszteltetést, ezért röviden ismertetjük életrajzát.

Szülei is tanítók voltak, mint ahogyan később felesége is. Ő maga is író volt, több könyve jelent meg. Tanulmányait szülővárosában, azonkívül Szenttamáson és Nagybecskerekén folytatta. Egyetemi tanulmányokat folytatott több karon is: tanítóképző, képzőművészeti stúdiók, pszichológia, jog. Csupán az irodalomhoz maradt hűséges, mint ahogyan szocialistaforradalmi eszméihez is. A II. világháború elején kétszer letartóztatták, majd 1941 októberében Belgrád közelében kivégezték.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz

Tudod-e, mi látható a fotón? Nem vitás, egy népviseletbe öltözött pár. A kérdés az, milyen népviselet büszke viselői ez a fiatal nő és férfi? Segítségül elmondjuk, hogy vajdasági falu népviseletéről van szó, ám ugyanennek a viselőnek a „házaja” valahol máshol van a Kárpát-medencében. Aki járt a Gyöngyösbokrétán, vagy figyelmesen követi a népzenei vetélkedőket, annak nem lesz nehéz a megfejtés. A helyes megfejtők között egy jutalomkönyvet sorsozunk ki. Jelentkezéseket december 10-éig fogadjuk levélcímünkön: Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, vagy a szerk@jopajtas.info e-mail címen.

Korábbi, 35. számunk 34. oldalán feltett kérdésünk megfejtése: nemezelés. Többen megadták a helyes választ, hisz aki nemezelt, vagy látott nemezelőket, az felismerte a fotón, hogy épp a színes gyapjú

kirakása, a mintázat kialakítása van folyamatban. A megfejtők közül a szerencse ezúttal az adai Kabók Leventére, a Cseh Károly iskola harmadikosára mosolygott, akinek december elején postázzuk könyvjutalmát.

Levente egy fotót is mellékel, amelyen ő látszik nemezelés közben az adai Vadvirág táborban.

A nyertesnek gratulálunk, játékunk pedig folytatódik.

Fizika-kémia verseny Szabadkán

Az előttünk álló hétvégén, Mikulás napján rendezi meg Szabadkán a XIV. Kovács Sztrikó Zoltán fizika-kémia diákversenyt a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete a GENIUS tehetségpogozó mozgalom keretében. December 6-án 10 órai kezdettel kerül sor az általános iskolások vajdasági

szintű kétfordulós fizika-kémiai megméretésére. A rendezvény házigazdája a szabadkai Széchenyi István Általános Iskola. A verseny célja a tehetségek felkutatása, a tehetségnevelés serkentése és támogatása. Az összejövetel egyúttal a fizika és a kémia szakos tanárok hagyományos szakmai ta-

lálkozója is. A diákok kísérleti, gyakorlati témákkal vehetnek részt a versenyen. Három szakterület van: fizika, kémia és interdiszciplináris témakör. A részletes versenyfelhívás a következő honlapon olvasható:

www.fokusz.info

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormánya

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

67 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Rajnai Anita** ■ Állandó külmunkatársak: Bence Erika, Bori Mária, Farkas Ilona, Gyarmati Krisztina, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Tomán Mária ■ Telefon: +381/21/475-400-8 (csak telefon) ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon/fax: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■ Jó Pajtás az interneten: <http://www.tiffnet.rs/jopajtas> ■ jopajtas.szerk@magyarszo.com